

PATVIRTINTA

Plungės rajono savivaldybės
tarybos 2006 m. balandžio 27
d. sprendimu Nr. T1-4-107

(Savivaldybės tarybos 2015 m.
kovo 26 d. sprendimo Nr. T1-
66 redakcija)

**PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO
2014 - 2020 METŲ PLANAS**

Turinys

1. IŽANGA	3
2. PAGRINDINĖS PRIELAUDOS IR BENDRIEJI DUOMENYS.....	5
2.1. DUOMENYS APIE GYVENTOJŲ SKAIČIŲ IR BŪSTUS	5
2.2. MAKROEKONOMINIAI RODIKLIAI	6
3. ESAMOS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA.....	7
3.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ORGANIZAVIMAS	7
3.2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS, NAUDOJAMA INFRASTRUKTŪRA.....	9
3.2.1 <i>Atliekų surinkimas ir transportavimas, komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra</i>	9
3.2.2 <i>Atliekų surinkimas šalinimas ir apdorojimas naudojant regioninę infrastruktūrą</i>	11
3.3. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS FINANSAVIMAS.....	12
3.3.1 <i>Investicinių projektų įgyvendinimas</i>	13
3.3.2 <i>Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos</i>	14
3.3.3 <i>Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas administravimas</i>	15
3.4. DUOMENYS APIE SUSIDARANTĮ, NAUDOJAMĄ IR ŠALINAMĄ ATLIEKŲ KIEKĮ PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖJE	20
3.4.1 <i>Susidarantys bei pašalinti komunalinių atliekų kiekiai</i>	20
3.4.2 <i>Pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų tvarkymas</i>	21
3.4.3 <i>Žaliųjų ir biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas</i>	22
3.4.4 <i>Statybos ir griovimo, elektros ir elektroninių atliekų tvarkymas</i>	23
3.5. ATLIEKŲ NAUDOJIMO (ISKAITANT NAUDOJIMO ENERGIJAI GAUTI ĮRENGINIUS) IR ŠALINIMO (SĄVARTYŲ IR ATLIEKŲ DEGINIMO) ĮRENGINIŲ VIETOS PARINKIMO KRITERIJAI	24
3.6. REGIONINIS SĄVARTYNAS	25
3.7. INFORMACIJA APIE PLUNGĖS RAJONO SENŲ SĄVARTYŲ UŽDARYMĄ	25
3.8. VISUOMENĖS INFORMAVIMAS IR ŠVIETIMAS	26
3.9. ESAMOS SITUACIJOS APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS	26
4. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMO PROGNOZĖS PLANUOJAMU LAIKOTARPIU (2014 - 2020 M.).....	30
5. PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO TIKSLAI, ATSIŽVELGIANT Į VALSTYBINĮ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANĄ 2014-2020 M.....	32
6. PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS IR JŲ POVEIKIS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMAI.....	44
6.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS DALYVIŲ BENDRADARBIAVIMO VYSTYMAS	44
6.1. REGIONINIO ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO ĮTAKA KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTAMS.	44
6.2. KOMUNALINIŲ BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ ŠALINIMO SĄVARTYNUOSE MAŽINIMO UŽDUOTYS IR PRIEMONĖS JOMS ĮGYVENDINTI.....	46
6.3. ANTRINIŲ ŽALIAVŲ, PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS, ŠIŲ ATLIEKŲ ŠALINIMO MAŽINIMO UŽDUOTYS IR PRIEMONĖS JOMS ĮGYVENDINTI	46
6.4. DIDELIŲ GABARITŲ, STATYBINIŲ BEI KT. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS, ŠIŲ ATLIEKŲ ŠALINIMO MAŽINIMO UŽDUOTYS IR PRIEMONĖS JOMS ĮGYVENDINTI	47
6.5. KITŲ PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS.....	48
6.6. VISUOMENĖS INFORMAVIMAS IR ŠVIETIMAS	49
6.7. TELŠIŲ REGIONO IR PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKOMS UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ VERTINIMAS	51
6.8. PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI	52

1. IŽANGA

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema – nuolatos besivystanti sistema. Šios sistemos vystymosi sąlygą užtikrina ES direktyvose nustatyti reikalavimai bei Valstybės mastu numatyti uždaviniai, priimti bei patvirtinti Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. plane ir skirti šiems reikalavimams įgyvendinti. Tokių reikalavimų, uždavinių nustatymas iš dalies užtikrina darnią sistemos plėtrą, tačiau kartu iškelia ir sudėtingus iššūkius atliekų tvarkymo sektorių reguliuojančioms bei šiuos uždavinius įgyvendinančioms organizacijoms. Šios organizacijos susiduria su iškeltų uždavinių įgyvendinimo sudėtingumo bei nuolatos kintančios – dinamiškos teisinės aplinkos keliamomis problemomis.

Siekiant tinkamai suplanuoti Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, išspręsti kylančias problemas bei įgyvendinti ES reglamentuotus uždavinius, kurie patvirtinti Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014 - 2020 metų plane (toliau – VATP) bei Telšių regiono atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. plane, prisitaikyti prie teisinės aplinkos ir užtikrinti tinkamą, tvarų komunalinių atliekų tvarkymą rajone parengtas Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. planas.

Pagrindinis Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. plano tikslas – suderinti Telšių regiono savivaldybių veiksmus organizuojant savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir steigiant bendrus atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius regione, bei nustatyti papildomus veiksmus plėtojant Plungės savivaldybės atliekų tvarkymo sistemą. Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. plane nustatytos priemonės, užtikrinančios aplinkosaugos, techninius - ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems teritorijos gyventojams. Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. plane nustatyti atliekų tvarkymo tikslai, užduotys ir uždaviniai jiems įgyvendinti, kurie atitinka VATP 2014 - 2020 m. ir Telšių regiono atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. plane nustatytus tikslus ir uždavinius.

Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planas 2014 - 2020 m. pakeičia šiuo metu galiojantį Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą (Plungės rajono savivaldybės tarybos 2006 m. balandžio 27 d. sprendimas Nr.T1-4-107) ir kartu nustato naujas VATP ir Telšių regiono atliekų tvarkymo plane numatytų užduočių įgyvendinimui reikalingas priemones bei uždavinius ateinančiam 2014 – 2020 m. periodui.

Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 - 2020 metų planas parengtas pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo, 2010 m. gruodžio 16 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintų reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams bei visų aktualių atnaujinimų nuostatas.

Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo planą 2014 - 2020 m. sudaro:

- Esamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos situacijos apžvalga ir vertinimas;
- Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir užduotys 2014 - 2020 metams;
- Atliekų tvarkymo sistemos plėtos priemonių planas 2014 - 2020 metams;
- Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje įvertinimas 2014 - 2020 metams ;
- Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas;
- Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

Sprendimą dėl Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2014 - 2020 m. patvirtinimo priima Plungės rajono savivaldybės taryba, atsižvelgdama į Uždarnosios akcinės bendrovės „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ (toliau – TRATC) siūlymus.

Į Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo 2014 - 2020 metams plano priemonių planą nėra įtraukti veiksmai ir priemonės, kurie yra numatyti Telšių regiono atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. plane ir už kurių įgyvendinimą yra atsakingas TRATC.

Parengtam Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planui, vadovaujantis LR Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintame Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše numatyta tvarka atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV). Visuomenės informavimo procedūros atliktos vadovaujantis 2004 m. rugpjūčio 27 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-455 patvirtintu Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo aprašu bei jo 2010 m. gegužės 4 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-357 patvirtintu pakeitimu.

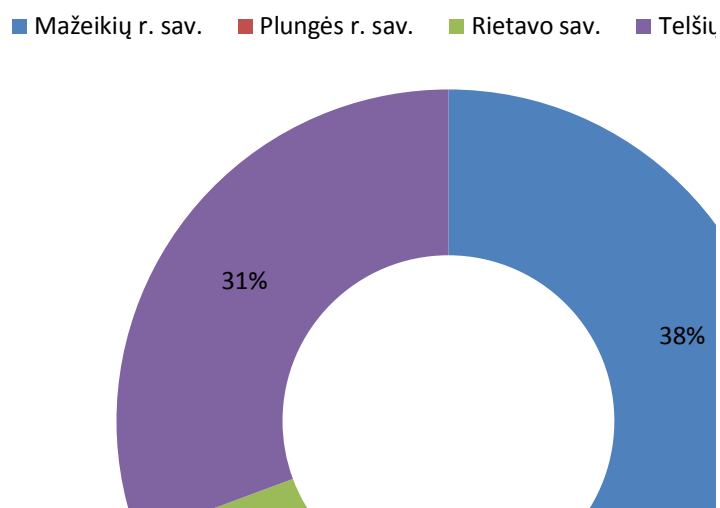
Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano rengėjai dėkoja visiems Plungės rajono savivaldybės ir Telšių regiono atliekų tvarkymo centro darbuotojams, atliekų tvarkytojams, kitų organizacijų specialistams, padėjusiems surinkti šiame plane pateiktus duomenis.

2. PAGRINDINĖS PRIELAIIDOS IR BENDRIEJI DUOMENYS

2.1. Duomenys apie gyventojų skaičių ir būstus

Lietuvos šiaurės vakaruose esantis Telšių regionas apima Žemaitijos etnografinio regiono šiaurinę dalį. Tai vienas iš 10-ties regionų, į kuriuos suskirstyta Lietuvos Respublikos teritorija. Regionas šiaurėje ribojasi su Latvijos respublikos teritorija, vakaruose su Klaipėdos regionu, rytuose su Šiaulių regionu, pietuose su Tauragės regionu. Telšių regiono plotas 4 139 km², arba 6,7 proc. visos Lietuvos teritorijos.

Telšių regionas apima Telšių, Mažeikių, Plungės rajonų bei Rietavo savivaldybių teritorijas. Statistikos departamento duomenimis Telšių regiono savivaldybių teritorijose 2014 m. pradžioje gyveno 145 482 gyventojai. Didžioji dalis regiono gyventojų gyvena Mažeikių bei Telšių rajonų savivaldybėse. Gyventojų sudėtis regione pateikta žemiau esančiame paveiksle 1.

1 paveikslas. Gyventojų pasiskirstymas Telšių regiono savivaldybių teritorijose

Plungės rajonas plyti šiaurės vakarinėje Lietuvos dalyje, Telšių regione. Rajone yra 1 miestas (Plungė), 4 miesteliai (Alsėdžiai, Kuliai, Plateliai ir Žemaičių Kalvarija), Plungės rajoną supa Mažeikių, Telšių, Skuodo, Kretingos, Klaipėdos rajonai ir Rietavo savivaldybė. Remiantis LR statistikos departamento duomenimis, 2013 metų pradžioje Plungės rajone gyveno 37 082 gyventojų iš jų Plungės mieste – 19 556 gyventojai, t. y. apie 52 proc. visų rajono gyventojų. Teritoriniu administraciniu požiūriu, savivaldybė suskirstyta į 11 seniūnijų.

1 lentelė. Gyventojų skaičius Plungės rajono savivaldybėje ir Telšių regione 2009 - 2014 m.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Plungės r. sav.	40 095	39 611	38 275	37 576	37 082	36 498

Šaltinis: Statistikos departamentas

Registru centro duomenimis Plungės rajono savivaldybėje 2013 m. iš viso įregistruota 16 461 būstai, iš kurių 7 967 – vieno, dviejų butų gyvenamieji namai, 7 481 – butai daugiabučiuose namuose.

2 lentelė. Duomenys apie gyvenamuosius būstus Plungės rajono savivaldybėje ir Telšių regiono savivaldybėse

Savivaldybės	Vieno/ dviejų butų gyvenamieji namai	Butai daugiabučiuose namuose	Kiti būstai	Būstų iš viso
Plungės r. sav.	7 967	7 481	172	16 461

Šaltinis: Statistikos departamentas

Gyvenamų pastatų struktūrą daugumoje atveju sudaro nedideli iki 5 aukštų daugiabučiai namai, nors rajono centre yra ir didesnių pastatų. Senesni pastatai miestų centruose yra dviejų, kartais trijų aukštų. Kaimo vietovėse dažniausiai gyvenama individualiuose namuose. Pastatai kaimo vietovėse išdėstyti aplink seniūnijos centrą.

2.2. Makroekonominiai rodikliai

Makroekonominės prielaidos nustatytos remiantis Lietuvos banko makroekonominėmis prognozėmis.

3 lentelė. Makroekonominiai rodikliai 2013 – 2015 m., procentais

	2013	2014	2015
BVP augimas	3,30	3,30	3,60
Vidutinė metinė infliacija	1,20	0,90	1,50
Darbo užmokesčio augimas	5,00	3,60	4,30
Palūkanų norma	5,25	5,25	5,25

Šaltinis: Lietuvos bankas

Atliekant skaičiavimus naudojamos Lietuvos banko realaus BVP, infliacijos, darbo jėgos brangimo kitimo prognozės. Palūkanų norma paremta vidutiniais Lietuvos banko duomenimis apie suteiktas naujas paskolas nefinansinėms korporacijoms ir namų ūkiams ir jų palūkanų normą (nuo 2013 m. 6 mėn. iki 2014 m. 6 mėn.).

3. ESAMOS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

3.1. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis pagrindinę atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkciją atlieka savivaldos institucijos. Jos organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą, organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą bei administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą.

Savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo, šalinimo ir apdorojimo paslaugas visiems savivaldybių teritorijose esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniais ir juridiniams asmenims).

Plungės rajono savivaldybės, kaip ir visose Telšių regiono savivaldybių teritorijose, komunalinių atliekų tvarkymo sistemas administruoja ir organizuoja TRATC, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais bei savivaldybių pavestomis funkcijomis.

Savivaldybių atliekų tvarkymo sistemos turi užtikrinti kokybiškas atliekų tvarkymo paslaugas už mažiausią galimą kainą, viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą ir prieinamumą. Savivaldybės atsakingos už atliekų tvarkymo organizavimą įgyvendinant principą „teršėjas moka“, o visos lėšos, gautos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, naudojamos tik regioninei ir savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemoms finansuoti.

Plungės rajono savivaldybė atliekų tvarkymo veikloje atlieka šias organizavimo funkcijas:

- Tvirtina savivaldybės atliekų tvarkymo planus bei taisykles;
- Tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus ir nustato vietines rinkliavas už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas;
- Kontroliuoja TRATC veiklą savivaldybėse;
- Kontroliuoja, kaip gyventojai, įmonės ir organizacijos laikosi savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių.

Sėkmingam atliekų tvarkymo sistemos organizavimo užtikrinimui Plungės rajono savivaldybė yra parengusi ir patvirtinusi (Plungės rajono savivaldybės tarybos 2006 m. balandžio 27 d. sprendimas Nr.T1-4-107) atliekų tvarkymo planą 2006-2015 metams. 2013 metais Plungės rajono savivaldybės tarybos 2013 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. 1-302 šis planas buvo pakoreguotas.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimas Plungės rajono savivaldybėje yra reglamentuotas savivaldybės tarybos 2010 m. liepos 29 d. sprendimu Nr.T1-160 patvirtintomis atliekų tvarkymo taisyklėse.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų organizavimą Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo numatyta tvarka į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančios savivaldybės gali pavesti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui – vienos, kelių ar visų į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančių savivaldybių įsteigtam juridiniam asmeniui.

2003 metų gruodžio 30 d. Telšių regiono savivaldybės – Telšių, Plungės, Mažeikių rajonų ir Rietavo savivaldybės įsteigė TRATC, kurio pagrindinė funkcija įdiegti ir eksploatuoti regioninę atliekų tvarkymo sistemą, apimančią atliekų surinkimą, vežimą, perdirbimą ir šalinimą visoje

savivaldybių administruojamoje teritorijoje. 2007 m. gegužės 3 d. Telšių regiono savivaldybių bei TRATC sprendimu buvo sudaryta atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo ir eksploatavimo sutartis, kuria savivaldybės pavedė TRATC sukurti ir eksploatuoti Telšių regioninę atliekų tvarkymo sistemą.

4 lentelė. Telšių regiono atliekų tvarkymo centro akcinio kapitalo pasiskirstymas tarp regiono savivaldybių, procentais

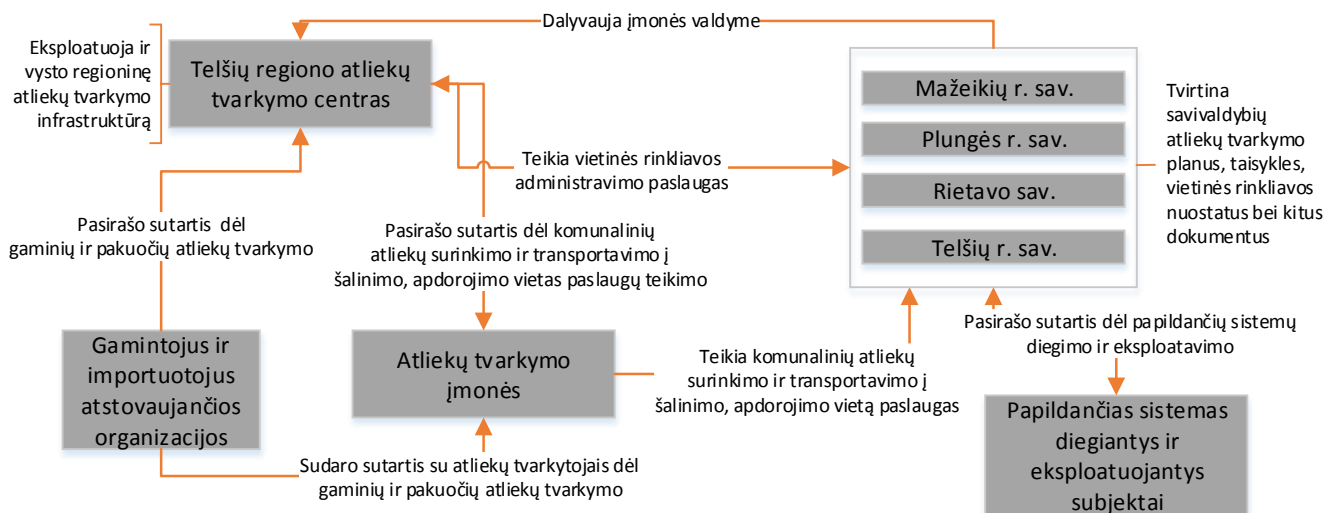
Bendrovės akcininkai	Akcinio kapitalo pasiskirstymas
Mažeikių r. sav.	37
Plungės r. sav.	25
Rietavo sav.	6
Telšių r. sav.	32

TRATC atsakingas už atliekų tvarkymo sistemos sukūrimą ir administravimą visoje Telšių regiono teritorijoje, komunalinių atliekų sąvartynų bei kitų atliekų tvarkymo objektų statybą, plėtimą ir modernizavimą, saugų jų eksploatavimą, sėkmingą atliekų tvarkymo sistemos įkūrimo ir plėtos projektų įgyvendinimą.

TRATC atlieka šias organizavimo funkcijas:

- Komunalinių atliekų tvarkymo viešųjų paslaugų teikimas Telšių regiono savivaldybių teritorijose;
- Užmokesčio už atliekų tvarkymo paslaugas surinkimas iš atliekų turėtojų.
- Atliekų surinkimo operatorių parinkimas viešo konkurso būdu.
- Atliekų tvarkymo objektų eksploatacijos paslaugų parinkimas viešo konkurso būdu.
- Sutarčių su komunalinių atliekų surinkimo operatoriais ir kitais tvarkytojais pasirašymas.
- Atliekų surinkimo operatorių darbo kokybės ir kiekybes kontrolės vykdymas.
- Rengia ir teikia savivaldybėms atliekų tvarkymo klausimais reikalingų teisinių dokumentų projektus: atliekų tvarkymo taisykles, atliekų tvarkymo planus, atliekų tvarkymo vietinės rinkliavos įvedimo nuostatus, visas su atliekų tvarkymu susijusias, ataskaitas.
- Vykdo atliekų tvarkymo renginių aplinkos monitoringą.
- Vykdo visuomenės informavimo (švietimo) programą.
- Organizuoja ir tvarko rinkliavos mokėtojų duomenų bazę: prisiima atsakomybę už duomenų teisingumą vietinės rinkliavos duomenų bazėje bei už vietinės rinkliavos surinkimo ir atliekų turėtojų kontrolę ir buhalterinę apskaitą.

Regioninė komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo schema pateikiama paveiksle esančiame žemiau.

4 paveikslas. Komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo schema

3.2. Komunalinių atliekų tvarkymas, naudojama infrastruktūra

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos – viešosios paslaugos, apimančios komunalinių atliekų surinkimą, vežimą, naudojimą, šalinimą, šių veiklų organizavimą, stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą. Šiame skyriuje apžvelgiamos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos, teikiamos Plungės rajono savivaldybėje bei tam naudojama infrastruktūra.

3.2.1 Atliekų surinkimas ir transportavimas, komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų surinkimą savivaldybių teritorijose vykdo įmonės, sudariusios sutartis su vietos savivalda – savivaldybėmis arba savivaldybių kartu įsteigtu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi.

Šiuo metu Plungės rajono savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas teikia UAB „Valda“ (100 proc. privati uždaroji akcinė bendrovė), su kuria TRATC yra sudaręs sutartį iki 2016 m. sausio 1 d. Kompanija teikia šias komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas:

- Mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir transportavimas;
- Antrinių žaliavų, įskaitant pakuotės atliekų tvarkymas;
- Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas;
- Statybos bei griovimo atliekų surinkimas;
- Didelio gabarito ir pavojingų atliekų tvarkymas.

Mišrios komunalinės atliekos surenkamos prie daugiabučių gyvenamųjų namų esančiose komunalinių atliekų surinkimo aikštelėse, o iš individualių namų surenkamos individualiais konteineriais. Mišrioms komunalinėms atliekoms iš individualių namų valdų, daugiabučių gyvenamųjų namų, įstaigų, įmonių ir organizacijų surinkti dažniausiai naudojami 0,12; 0,24 ir 1,1 m³ talpos konteineriai.

Vietinės rinkliavos mokėtojams, individualių namų savininkams (naudotojams), kurių gyvenamosios paskirties pastatai yra kaimo vietovėje ir kuriems komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos teikimas neįmanomas individualiais konteineriais, seniūnijos teritorijoje yra pastatyti konteineriai, į kuriuos šie gyventojai gali šalinti išrūšiuotas mišrias komunalines atliekas. Atliekų turėtojai, naudojantys bendro naudojimo atliekų konteinerius aptarnaujami ištuštinant konteinerius 4 kartus per savaitę. Atliekų turėtojai, naudojantys individualius atliekų konteinerius, Plungės mieste aptarnaujami 1 kartą per savaitę. Atliekų turėtojai, naudojantys

individualius atliekų konteinerius kitose Plungės rajono savivaldybės gyvenvietėse ir kaimuose, aptarnaujami ištuštinant konteinerius 1 kartą per 2 savaites.

Mišrių komunalinių atliekų tvarkymo paslauga apima konteinerio, pateikimą, bendro naudojimo konteinerių dezinfekavimą, surinktų mišrių komunalinių atliekų pristatymą į sąvartyną.

UAB „Valda“ aptarnauja 258 konteinerius antrinių žaliavų surinkimui Plungės rajone, iš kurių 86 – skirti popieriaus atliekoms, 86 – stiklo atliekoms ir 86 – plastmasės atliekoms. Nerūšiuotoms atliekoms surinkti Plungės rajono savivaldybėje naudojami 1,1 m³ talpos 601 kolektyviniai konteineriai ir 9 vienetai 0,77 m³ 1 talpos konteineriai, iš individualių namų ūkių surenkamos 120 litrų ir 240 litrų talpos konteineriais (8434 vnt.).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1224 patvirtintame Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 - 2013 m. (toliau – Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 - 2013 m.) nustatyta atliekų tvarkymo užduotis – užtikrinti visuotinumą principą, teikiant viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, – Plungės rajono savivaldybėje įgyvendinta, nes ši paslauga, įvedus vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, teikiama daugiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų (99 procentai gyventojų ir 100 procentų įmonių ir organizacijų), kuriems šiose teritorijose nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai, kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007-2013 m. nustatyta, kad savivaldybės turi parengti ir (ar) patvirtinti antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti.

Plungės rajono savivaldybė 2008 m. vasario 28 d. tarybos sprendimu Nr.T1-62 patvirtino antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemą.

Remiantis valstybiniu strateginiu atliekų tvarkymo 2007-2013 m. planu savivaldybė gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose privalėjo įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų.

5 lentelė. Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius Plungės rajono savivaldybėje, vnt.

Savivaldybė	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius	Sodų bendrijų skaičius	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius sodų bendrijose	Garažų bendrijų skaičius	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių skaičius garažų bendrijose	1-ai antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštei tenkantis gyventojų skaičius	Trūkstančių konteinerių aikštelių skaičius
Plungės r. sav.	97	15	-	22	-	382	25

Šaltinis: Savivaldybės duomenys

Remiantis savivaldybės duomenimis šiuo metu Plungės rajono savivaldybėje šis uždavinys įgyvendintas tik iš dalies, nes savivaldybės teritorijoje antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelėmis ne visiškai aprūpintos sodų bei garažų bendrijos.

Šiuo metu Plungės rajono savivaldybėje pakuotės bei pakuočių atliekos ir antrinės žaliavos tvarkomos remiantis atliekų tvarkymo įstatyme nustatyto gamintojų ir importuotojų atsakomybės principu – TRATC pasirašė bendradarbiavimo sutartis su gamintojus ir importuotojus atstovaujančiomis organizacijomis (VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“, VšĮ „Žalioji taškas“). 2013 metų spalio mėnesį TRATC pasirašė trišalę laikiną sutartį tarp komunalinių

atliekų tvarkytojo UAB „Valda“, gamintojus ir importuotojus atstovaujančiomis organizacijomis dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo ir paslaugų teikimo.

6 lentelė. Sutartys sudarytos su gamintojų ir importuotojų organizacijomis

Savivaldybė	Sutarties objektas	Sutartis
Plungės r. sav.	Komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamasis surinkimas, vežimas ir paruošimas naudoti	2013 m. gegužės 13 d. Nr. PTO/RATC/13-003
		2013 m. gegužės 13 d. Nr. ŽTP/2013/05/13

TRATC 2013 m. rugsėjo 18 d. taip pat pasirašė sutartį su licencijuotomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis (Elektronikos platintojų asociacija, Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija, „Ekošviesa“) dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo savivaldybėje įrengtoje didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje (DGASA) ir šios aikštelės eksploatavimo dalinio finansavimo.

3.2.2 Atliekų surinkimas šalinimas ir apdorojimas naudojant regioninę infrastruktūrą

TRATC eksploatuoja šią Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, esančią Plungės rajono savivaldybės teritorijoje:

- Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę,
- Didžiųjų atliekų surinkimo aikštelę
- Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 - 2013 m. nustatyta, kad savivaldybės iki 2010 metų, atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2007 - 2013 m. plane nustatyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų (Plungės rajono savivaldybėje – viena aikštelė 37 tūkst. gyventojų).

7 lentelė. Žaliųjų atliekų ir DGSA surinkimo aikštelių charakteristikos

skaičius	Skaičius	Adresas	Projektinis pajėgumas, t/metus	Aikštelių vidutinis plotas m ²
Žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelė	1	Prancūzų kelias 8, Jėrubaičių k. Plungės r. sav.	5 000	2 400
DGASA	1		1 331	2 006

Plungės rajono savivaldybėje atliekų surinkėjo (UAB „Valda“) surinktos komunalinės atliekos šalinamos Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne. Regioninis sąvartynas yra Jėrubaičių kaime. Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne įrengtos 6 sekcijos nepavojingoms atliekoms šalinti. Bendras sąvartyno plotas 3,41 ha. Šių sekcijų projektinis pajėgumas yra 240 tūkst. tonų. 6 sekcijoje įrengta aikštelė (užimamas plotas – 811 m²) asbesto turinčių atliekų šalinimui.

8 lentelė. Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyno projektiniai parametrai

Sekcija	Kaupo dugno plotas, ha	Projektinė talpa, m ³	Užpildyta talpa iki 2014-01-01, m ³
I	0,55	48 400	63 560
II	0,38	33 440	48 600
III	0,39	34 320	49 480
IV	0,55	48 400	63 560
V	0,71	62 480	77 640
VI	0,83	73 040	68 170
Tarpai tarp sekcijų	-	94 260	114 240
Viso	3,41	394 260	485 250

Šiuo metu, remiantis surinktais duomenimis, Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyno sekcijos (išskyrus VI sekciją) yra pripildytos. Planuojama, kad artimiausiu metu Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne bus pradėta įrenginėti papildoma sekcija (-os).

Šiuo metu Plungės rajono savivaldybėje egzistuojanti atliekų tvarkymo infrastruktūra užtikrina komunalinių atliekų rūšiavimo pajėgumus (įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, išdalinti žaliųjų atliekų kompostavimo ir surinkimo konteineriai, antrinių žaliavų surinkimo konteineriai ar maišai), tačiau iki šiol Plungės rajono savivaldybėje, kaip ir visame Telšių regione, nėra užtikrinamas tinkamas komunalinių atliekų apdorojimas.

TRATC įgyvendina ES finansuojamą projektą „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, kurio metu numatyta iki 2016 m šalia esamo Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyno teritorijos, Jėrubaičių k., Plungės r. sav., pastatyti regioninį mechaninio biologinio apdorojimo įrenginį, kurios pajėgumas užtikrins Telšių komunalinių atliekų tvarkymo regione susidarančių atliekų tvarkymą. Į šį įrenginį bus nukreipiamos Telšių regiono teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos. Taip pat skatinamas individualus biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas. Komunalinių atliekų turėtojams dalinami individualūs biologiškai skaidžių atliekų konteineriai.

9 lentelė. Planuojamo MBA įrenginio našumas, tonomis per metus

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Našumas
1.	Mechaninio rūšiavimo įrenginių našumas, t/metus	50 000
2.	Biologinio apdorojimo įrenginių našumas, t/metus	20 000

3.3. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimo poreikis apima Telšių regione ir Plungės rajono savivaldybėje įgyvendinamus atliekų tvarkymo sektoriaus vystymo projektus, atliekų tvarkymo (atliekų surinkimo ir transportavimo, atliekų šalinimo, apdorojimo, įmokos administravimo) sąnaudas. Plungės rajono savivaldybės ir Telšių regiono atliekų tvarkymo sistema finansuojama iš įvairių šaltinių – savivaldybės lėšų, TRATC įmokų gautų už suteiktas komunalinių atliekų priėmimo, šalinimo ar apdorojimo, vietinės rinkliavos administravimo paslaugas, ES paramos, skolintų lėšų.

3.3.1 Investicinių projektų įgyvendinimas

Investicinių projektų įgyvendinimas – svarbi regioninės atliekų tvarkymo sistemos dalis, kuri leidžia įgyvendinti atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatytus uždavinius. Šiuo metu Plungės rajono savivaldybėje įgyvendinami ir neseniai įgyvendinti šie investiciniai projektai:

- Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra;
- Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas.

Projektas „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“

Projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ tikslas – sukurti Telšių regione komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, kuri leistų užtikrinti Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 - 2013 m. nustatytas užduotis ir iki 2020 m. sąvartynuose šalinti ne daugiau 35 proc. biologiškai skaidžių atliekų.

Įgyvendinant projektą siekiama mažinti gruntinio vandens ir dirvožemio taršą, neigiamą poveikį žmonių sveikatai, sukurti biologiškai skaidžių ir kitų atliekų tvarkymo infrastruktūrą Telšių regione ir įgyvendinti biologiškai skaidžių ir neapdorotų atliekų šalinimo sąvartyne uždavinius. Projekto metu numatoma sukurti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą: mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginiai su anaerobiniu pūdymu. Mechaninio apdorojimo metu iš mišrių komunalinių atliekų bûtų išgaunamos antrinės žaliavos bei deginimo frakcija. Apdorojant biologiškai skaidžias atliekas anaerobiniu būdu gaunamos biodujos, kurios naudojamos elektros gamybai, bei kompostas. Po apdorojimo, sąvartyne bus šalinama tik iki 30 proc. sutvarkytų atliekų.

Šiuo projektu bus sukurta biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo sistema Telšių regione, kuri bus naudojama ilgalaikiam komunalinių atliekų tvarkymui, ir užtikrins harmoningą, darnią raidą, suderintą su aplinkos apsaugos ir atliekų tvarkymo tikslais, tarptautiniais įsipareigojimais bei ES standartais. Projekto metu sukurta komunalinių biologiškai skaidžių ir kitų atliekų tvarkymo infrastruktūra, mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, leis užtikrinti komunalinių atliekų tvarkymo ilgalaikių užduočių, bei regioninio atliekų tvarkymo plano priemonių įgyvendinimą visame Telšių regione. Projekto metu sukuriama infrastruktūra:

- Komunalinių atliekų mechaninio - biologinio apdorojimo su biodujų išgavimu sistema;
- 10 418 vnt. kompostavimo konteinerių iš kurių:
 - Mažeikių r. sav. – 3 832 vnt.;
 - Plungės r. sav. – 2 554 vnt.;
 - Rietavo sav. – 613 vnt.;
 - Telšių r. sav. – 3 269 vnt.

Projektą „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, kurio vertė yra kiek daugiau nei 33 mln. litų, planuojama įgyvendinti per artimiausius dvejus metus. 85 proc. finansavimo skyrė ES Sanglaudos fondas, 15 proc. sudaro regiono savivaldybių įnašai.

10 lentelė. Apibendrinta informacija apie įgyvendintą projektą „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“

Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra	
Projekto įgyvendinimo pradžia	2010-09-13
Projekto tikslas	Sukurti Telšių regione komunalinių ir biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, kuri leistų užtikrinti nustatytų uždavinių įgyvendinimą
Projekto veiklos	Projekto metu sukuriama komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą -

	mechaninio ir biologinio apdorojimo įrenginiai su anaerobiniu pūdymu.
Projekto vertė ir finansavimas	Projekto vertė – 32,99 mln. Lt iš jų finansuota: ES lėšomis – 27,97 mln. Lt, Nuosavomis lėšomis – 10,22 mln. Lt
Projekto įgyvendinimo pabaiga	2015 m. II ketvirtis

Projektas „Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas“

Siekiant, kad gyventojams būtų suteiktos visuotinos, prieinamos ir kokybiškos viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos, sąvartynuose mažėtų mišrių komunalinių bei biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2010 m. Telšių regione pradėtas projekto „Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas“ įgyvendinimas.

Projekto metu sukuriama infrastruktūra:

- Įrengiamos 3 žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelės;
- uždarytas ES reikalavimų neatitinkantis sąvartynas Dargiuose.

11 lentelė. Apibendrinta informacija apie įgyvendintą projektą „Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas“

Telšių regiono kompostavimo aikštelių įrengimas, Dargių sąvartyno uždarymas	
Projekto įgyvendinimo pradžia	2010-02-09
Projekto tikslas	Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo pajėgumus sąvartynuose
Projekto veiklos	Įrengti 3 kompostavimo aikšteles Telšių regione, kurios aptarnaus Mažeikių rajono, Plungės rajono, Rietavo ir Telšių rajono fizinius bei juridinius asmenis ir uždaryti sąvartyną Dargiuose.
Projekto vertė ir finansavimas	Projekto vertė – 5,59 mln. Lt iš jų finansuota: ES lėšomis – 4,76 mln. Lt
Projekto įgyvendinimo pabaiga	2013-12-28

3.3.2 Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

Remiantis galiojančia Atliekų tvarkymo įstatymo redakcija, regionų savivaldybių nustatomos rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą kainodara turi būti paremta proporcingumo, nediskriminavimo, solidarumo ir „teršėjas moka“ principais.

Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų dedamosios:

- mišrių (nerūšiuotų) komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo, įskaitant perkrovimo įrenginių sąnaudas;
- mišrių (nerūšiuotų) komunalinių atliekų apdorojimo ir (ar) šalinimo, ir (ar) naudojimo energijai gauti sąnaudas, įskaitant atidėjimus sąvartynui uždaryti, rekultivuoti ir prižiūrėti po uždarymo;
- komunalinėse atliekose esančių antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo ir tvarkymo sąnaudas, išskyrus tas sąnaudas, kurias teisės aktų nustatyta tvarka privalo apmokėti gamintojai ir importuotojai;
- komunalinių atliekų priėmimo ir didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių sąnaudas, išskyrus tas sąnaudas, kurias teisės aktų nustatyta tvarka privalo apmokėti gamintojai ir importuotojai;
- pavojingų buitinių atliekų, didelių gabaritų atliekų, buitijoje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo apvažiavimo būdu ir tvarkymo sąnaudas, išskyrus

tas atliekų tvarkymo sąnaudas, kurias teisės aktų nustatyta tvarka privalo apmokėti gamintojai ir importuotojai;

- žaliųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir tvarkymo, įskaitant kompostavimo aikštelių eksploatavimą, sąnaudas;
- kitų atliekų (pavyzdžiui, biologiškai skaidžių virtuvių ir valgyklų atliekų, tekstilės atliekų) rūšiuojamojo surinkimo ar tvarkymo sąnaudas;
- netinkamų eksploatuoti sąvartynų uždarymo, rekultivavimo ir priežiūros po uždarymo sąnaudas;
- komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros sąnaudas;
- visuomenės švietimo ir informavimo komunalinių atliekų tvarkymo klausimais sąnaudas, išskyrus tas visuomenės švietimo ir informavimo sąnaudas, kurias padengia gamintojai ir importuotojai teisės aktų nustatyta tvarka;
- komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo sąnaudas;
- rinkliavos administravimo sąnaudas.

2013 m. komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos Telšių regione sudarė 9,19 mln. Lt. Didžiąją dalį sąnaudų sudarė atliekų tvarkymo išlaidos – komunalinių atliekų surinkimo sąnaudos (5,19 mln. Lt) bei sąvartyno eksploatacijos sąnaudos – 2,19 mln. Lt. Telšių regiono atliekų tvarkymo centro pajamos 2013 m. sudarė 8,48 mln. Lt. Didžiąją dalį šių pajamų sudarė vietinės rinkliavos įplaukos. Dėl mažesnių nei sąnaudos pajamų TRATC 2013 m. patyrė 713,42 tūkst. Lt nuostolį.

3.3.3 Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas administravimas

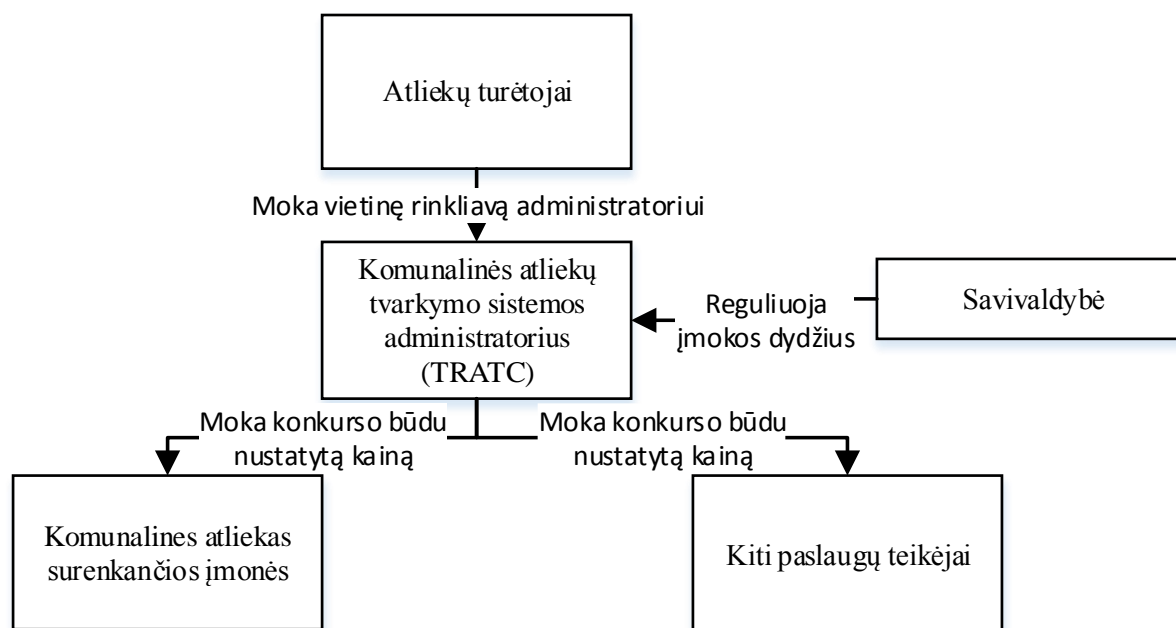
Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi būti paremta „teršėjas moka“ ir „visų sąnaudų padengimo“ principu. Šie principai nusako, kad visos atliekų tvarkymo sistemoje susidariusios sąnaudos turi būti apmokėtos atliekų turėtojų ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojų arba importuotojų (gamintojo atsakomybės principas) lėšomis.

Aukščiau aptartus principus papildo šie atliekų tvarkymo įstatyme numatyti principai:

- „Nediskriminavimo“ principas suprantamas kaip vienodų apmokestinimo sąlygų taikymas tos pačios kategorijos atliekų turėtojams;
- „Proporcingumo“ principas teigia, jog apmokestinimas už atliekų tvarkymą negali būti akivaizdžiai neproporcingas pas atliekų turėtoją susidarantiems atliekų kiekiui;
- „Solidarumo“ principas nusako idėją, kad viename atliekų tvarkymo regione visiems atliekų turėtojams turi būti pasiūlyta tokia pati atliekų tvarkymo kaina už tokios pačios kokybės paslaugas.

Šiuo metu Plungės rajone, kaip ir visame Telšių regione „teršėjas moka“ principas įgyvendinamas remiantis vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą apmokestinimo principu. Vietinė rinkliava Plungės rajono savivaldybėje nustatoma vadovaujantis rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodika.

Plungės rajono savivaldybėje atliekų turėtojai vietinę rinkliavą, pagal komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus pateiktus mokėjimo pranešimus, moka į specialias vietinės rinkliavos sąskaitas, kurias valdo komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius. Gautomis lėšomis komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius atsiskaito su paslaugų teikėjas bei padengia komunalinės atliekų tvarkymo sistemos administravimo, eksploatavimo ir plėtros sąnaudas. Vietinės rinkliavos apmokestinimo schema pateikta 5 paveiksle.

5 paveikslas. Vietinės rinkliavos administravimo schema Plungės rajono savivaldybėje

Plungės rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžiai – nustatomi vietinės rinkliavos nuostatuose, kurie buvo patvirtinti 2013 m. birželio 27 d. Plungės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr.T1-168.

12 lentelė. Šiuo metu galiojantys vietinės rinkliavos dydžiai Plungės rajono savivaldybėje, EUR per metus

Individualus namas miestų teritorijoje	Individualus namas kaimiškoje teritorijoje	Butas daugiabučiame name miestų teritorijoje	Butas daugiabučiame name kaimiškoje teritorijoje	Sodų paskirties pastatas, kuriame nuolatos gyvenama	Sodo sklypas su pastatais, esantis sodininkų bendrijos teritorijoje
61,40	30,70	46,92	30,70	30,70	15,35

Plungės rajono savivaldybės gyventojai (atliekų turėtojai) apmokestinami pagal nekilnojamojo turto vieneto parametą, gyventojai gyvenantys individualiuose namuose mieste (Plungė) už nekilnojamojo turto vienetą moka 61.40 EUR/metus, tuo tarpu kaimiškose vietovėse – 30.70 EUR/metus. Gyventojai gyvenantys butuose, Plungėje – 46.92 EUR/metus ir 30.70 EUR/metus kaimiškose gyvenamosiose vietovėse.

13 Įmonėms ir organizacijoms galiojantys vietinės rinkliavos dydžiai Plungės rajono savivaldybėje, EUR per metus

Nekilnojamojo turto paskirtis	Paskirties apibūdinimas	Bendras plotas	Vietinės rinkliavos dydis
Administracinės paskirties pastatai*	Pastatai, skirti administravimo veiklai (bankai, paštas, valstybės ir savivaldybės įstaigos, teismai, kontoros, kiti įstaigų ir organizacijų administraciniai pastatai)	Iki 100 m ²	61,40

		Nuo 100 – 500 m ²	122,80
		Nuo 500 -700 m ²	281,51
		Per 700 m ²	368,69
Prekybos paskirties pastatai	Pastatai, skirti didmeninei ir mažmeninei prekybai (parduotuvės, parduotuvės - operatorinės, prekybos centrai, prekybos paviljonai, kioskai ir kiti pastatai)	Iki 100 m ²	61,40
		Nuo 100 – 250 m ²	122,80
		Nuo 250 – 500 m ²	245,89
		Nuo 500 – 750 m ²	368,69
		Nuo 750 – 1000 m ²	491,49
		Per 1000 m ²	563,31
	Pastatai, skirti didmeninei ir mažmeninei prekybai (vaistinės)	Iki 500 m ²	61,40
		Per 500 m ²	122,80
Paslaugų paskirties pastatai	Pastatai, skirti paslaugoms (iš jų buities) teikti (pirtys, grožio salonai, kirpyklos, skalbyklos, taisyklos, ir kiti pastatai)	Iki 100 m ²	61,40
		Per 100 m ²	122,80
	Pastatai, skirti paslaugoms teikti (laidojimo namai)	Kaime	61,40
		Mieste	281,51
	Dirbtuvės, remonto dirbtuvės, autoservisai, plovyklos	Iki 100 m ²	61,40
		Per 100 m ²	122,80
Maitinimo paskirties pastatai	Pastatai, skirti žmonėms maitinti (valgyklos, restoranai, kavinės - barai ir kiti pastatai)	Iki 100 m ²	122,80
		Per 100 m ²	281,51
	Įstaigos, teikiančios maitinimo paslaugą švietimo įstaigose mokyklose, ikimokyklinio ugdymo įstaigose		122,80
Transporto paskirties pastatai	Pastatai, skirti transporto reikmėms (geležinkelio, autobusų stočių ir kiti pastatai)		61,40
Gamybos ir pramonės paskirties pastatai	Gamybai skirti pastatai (gamyklos, produkcijos pramonės perdirbimo įmonės, skerdyklos, kalvės)	Iki 100 m ²	
		Per 100 m ²	

Sandėliavimo paskirties pastatai	Pastatai, skirti kà nors laikyti (saugyklos, bendro naudojimo sandėliai, specialūs sandėliai, kiti pastatai, skirti produkcijai laikyti ir kt.)		61,40
Kultūros paskirties pastatai*	Pastatai, skirti kultūros reikmėms - viešųjų pramoginių renginių pastatai (kino teatrai, kultūros namai)	Kaime	61,40
		Mieste	281,51
	Pastatai, skirti kultūros reikmėms: radijo, televizijos ir kiti pastatai		61,40
	Pastatai, skirti kultūros reikmėms: bibliotekos, muziejai, archyvai	Kaime	30,70
		Mieste	61,40
Mokslo paskirties pastatai*	Pastatai, skirti švietimo ir mokslo reikmėms (institutai ir mokslinio tyrimo įstaigos, meteorologijos stotys, laboratorijos (išskyrus gamybines), bendrojo lavinimo, profesinės ir aukštosios mokyklos)	Iki 100 m ²	61,40
		Nuo 100 – 300 m ²	122,80
		Nuo 300 – 600 m ²	368,69
		Per 600 m ²	563,31
	Pastatai, skirti švietimo ir mokslo reikmėms (vaikų darželiai, lopšeliai)		281,51
Gydymo paskirties pastatai	Pastatai, skirti gydymo reikmėms (ligoninės, klinikos, poliklinikos, sanatorijos, reabilitacijos centrai, gydyklų pastatai)	Iki 100 m ²	61,40
		Nuo 100 – 300 m ²	122,80
		Nuo 300 – 600 m ²	368,69
		Virš 600 m ²	563,31
	Pastatai, skirti gydymo reikmėms (ambulatorijos, veterinarijos gydyklos)		61,40
Poilsio paskirties pastatai	Pastatai, skirti žmonių visaverčiam fiziniam ir dvasiniam poilsiui (turizmo centrai, poilsio namai, kempingų pastatai, kaimo turizmo pastatai ir kt.)	Iki 100 m ²	61,40

	Pagal Nuostatų 71 punktą metų pradžioje atliekų vežimo sezoniskumas suderinamas su TRATC	Nuo 100 – 200 m ²	122,80
		Nuo 200 – 300 m ²	184,20
		Nuo 300 – 400 m ²	245,89
		Nuo 400 – 500 m ²	307,29
		Nuo 500 – 600 m ²	368,69
		Nuo 600 – 700 m ²	430,09
		Nuo 700 – 800 m ²	491,49
		Nuo 800 – 900 m ²	552,88
		Nuo 900 – 1000 m ²	614,57
Socialinės paskirties pastatai	Dienos centrai, nakvynės namai ir kt.		122,80
	Senelių globos namai		281,51
Viešbučių paskirties pastatai		Iki 100 m ²	61,40
	Trumpalaikio (viešbučio tipo) apgyvendinimo pastatai (viešbutis)	Nuo 100 – 500 m ²	122,80
		Nuo 500 – 1000 m ²	281,51
		Per 1000 m ²	563,31
	Trumpalaikio (viešbučio tipo) apgyvendinimo pastatai (moteliai, svečių namai)	Iki 100 m ²	61,40
		Nuo 100 – 500 m ²	122,80
		Per 500 m ²	281,51
Sporto paskirties pastatai	Pastatai, skirti sportuoti (sporto salės, teniso kortai, baseinų, čiuožyklų, jachtklubų, maudyklų, stadionų, maniežių pastatai ir kt.)		61,40
Religinės paskirties pastatai	Pastatai, skirti religiniams tikslams (bažnyčios, cerkvės ir kiti pastatai)	kaime	30,70
		mieste	61,40
Specialiosios paskirties pastatai	Pastatai, skirti specialiesiems tikslams (policijos, priešgaisrinių ir gelbėjimo tarnybų, bendruomenės ir kiti pastatai)	kaime	30,70
		mieste	122,80

Garažų paskirties pastatai	Garažai, esantys garažų bendrijose.		Vietinis rinkliavos dydis apskaičiuojamas garažų skaičių dauginant iš minimalios atliekų susikaupimo normos vienam garažui ir vietinės rinkliavos bazinio dydžio (9.85 EUR)
	Pastatai, skirti transporto priemonėms laikyti		
Kitos paskirties pastatai	Kitos paskirties pastatai, kurių negalima priskirti prie kitų išvardytų grupių		61,40
Inžineriniai statiniai	Susiekimo komunikacijos, inžineriniai tinklai bei kiti statiniai ir pastatai, skirti telekomunikacinei įrangai laikyti		

* Juridiniai asmenys, sudarę sutartis su pakuočių ir antrinių žaliavų tvarkytojais (rūšiuojantys atliekas), jei jie turi galimybę atliekas kaupti uždaroje teritorijoje esančiuose konteineriuose už komunalinių atliekas gali mokėti pagal svorį (1 m³ – 175 kg) 1 tonos komunalinių atliekų sutvarkymo kainą sudaro – 1 tonos atliekų sutvarkymo sąvartyne kaina „vartų mokestis“ + 1 tonos atliekų surinkimo kaina.

3.4. Duomenys apie susidarantį, naudojamą ir šalinamą atliekų kiekį Plungės rajono savivaldybėje

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie dabartinę atliekų tvarkymo būklę Plungės rajono savivaldybėje, remiantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamento, TRATC, Plungės rajono savivaldybės Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijai teiktais duomenimis apie atliekų tvarkymo sistemos organizavimo ir numatytų uždavinių įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje už 2011, 2012 ir 2013 metus bei komunalinių atliekų tvarkytojų duomenimis

3.4.1 Susidarantys bei pašalinti komunalinių atliekų kiekiai

2013 m. Plungės rajono teritorijoje susidarė daugiau apie 13 tūkst. tonų komunalinių atliekų. 2013 metais perdirbta arba kitaip panaudota apie tik 14 proc. (apie 1 700 tonų) visų iš savivaldybės teritorijoje susidariusių atliekų (neskaitant kiekio, kurį įmonės ir gyventojai savarankiškai perdavė perdirbėjams). Surinktų ir regioniniame sąvartyne pašalintų komunalinių atliekų kiekiai pateikiami 15 lentelėje.

14 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas Plungės rajono savivaldybėje, tonos per metus

Savivaldybė	2011	2012	2013	Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui 2013 m., kg/gyv.
Plungės r. sav.	13 137	16 091	12 739	351

2013 m. duomenimis Plungės rajono savivaldybėje vienam gyventojui susidarė vidutiniškai 351 kg per metus. Į šį kiekį yra įtrauktas komunalinių atliekų kiekis, kuris yra surenkamas iš savivaldybės įmonių ir organizacijų, taip pat atskirai surenkamos antrinės žaliavos, pakuotės atliekos, statybos bei griovimo atliekos, biologiškai skaidžios ir kitos atskirai surenkamos komunalinės atliekos, tačiau nėra įtraukti tie atliekų kiekiai, kurie buvo įmonių savarankiškai pašalinti regioniniame sąvartyne.

15 lentelė. Komunalinių atliekų šalinimas Plungės rajono savivaldybėje, tonos per metus

Savivaldybė	2011	2012	2013	Šalinamų komunalinių atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui 2013 m., kg/gyv.
Plungės r. sav.	12 033	12 099	10 985	296

2013 m. Plungės rajono savivaldybėje pašalinta apie 86 proc. susidarančių komunalinių atliekų.

16 lentelė. Plungės rajono savivaldybės šalinamų komunalinių atliekų sudėtis (procentais), 2013 m.

	Plungės r. sav.
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	7,32
Žaliosios atliekos	7,07
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	1,95
Biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos	10,57
Natūralaus pluošto audinių atliekos	9,35
Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	0,00
Visos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	36,26
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	24,88
Kombinuotų pakuočių atliekos	5,04
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	3,09
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	13,17
Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir pan.)	10,41
Kitos atsitiktinai į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną patekusios nepavojingosios atliekos (guma)	3,66
Atsitiktinai į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną patekusios elektros ir elektroninės įrangos atliekos	0,98
Atsitiktinai į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną patekusios baterijų ir akumuliatorių atliekos	0,00
Kitos atsitiktinai į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną patekusios pavojingosios atliekos	0,00
Kitos komunalinės atliekos	2,52
Komunalinių atliekų pašalintų sąvartyne iš viso	100,00

Remiantis TRATC atliktais komunalinių atliekų sudėties tyrimais 2013 m. 36,26 proc. pašalintų komunalinių atliekų – biologiškai skaidžios atliekos.

2013 m. Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne buvo pašalinta apie 1 tūkst. tonų gamybinių atliekų.

17 lentelė. Plungės rajone susidarančių gamybos atliekų šalinimas Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne, tonos per metus

Savivaldybė	2011	2012	2013
Plungės r. sav.	1 259	3 545	852

3.4.2 Pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų tvarkymas

Plungės rajono savivaldybės teritorijoje antrines žaliavas, įskaitant pakuotes atliekas surenka ir tvarko įstatymų nustatyta tvarka parinkti atliekų tvarkytojai, kurie teikia paslaugas pagal sutarčių sąlygas. Atliekų turėtojai turi antrines žaliavas, įskaitant pakuotes atliekas rūšiuoti jų susidarymo vietose. Daugiabučių namų gyventojai išrūšiuotas antrines žaliavas turi išmesti į konteinerinėse

aiškstelėse pastatytus antrinių žaliavų surinkimo konteinerius su atitinkamais užrašais. Nuo 2010 m. iš Plungės miesto individualių namų valdų atliekų turėtojų į plastiko maišus pagal nustatytą grafiką renkamos išrūšiuotos antrinės žaliavos: plastikas, popierius ir stiklas. Atliekų surinkėjas UAB „Valda“, kuris yra konkurso būdu atrinktas kaip pakuotės ir antrinių žaliavų tvarkytojas, 2011 - 2013 m. Plungės gyventojams išdalijo 60 000 maišų antrinėms žaliavoms ir pakuotės atliekoms surinkti. Pakuočių atliekos bei antrinės žaliavos iš kolektyvinių konteinerių renkamos 4 kartus per mėnesį, iš individualių namų gyventojų Plungės mieste surenkamos 2 kartus, o kaimuose 2 kartus per mėnesį.

Patvirtintame Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 - 2013 m. nustatytas reikalavimas sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos. Plungės rajono savivaldybės tarybos 2009 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr.T1-135 patvirtinto specialiojo plano žemės sklypams prie esamų daugiabučių namų Plungės mieste suformuoti ir buitinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelių vietoms parinkti vienas iš sprendinių yra specialusis planas antrinių žaliavų bei mišrių atliekų aikštelėms išdėstyti Plungės mieste. Deja, Plungės rajono sodų bendrijų ir garažų bendrijų teritorijose nėra įrengtos antrinių žaliavų surinkimo konteinerinės aikštelės.

18 lentelė. Antrinių žaliavų surinkimo konteineriai 2013 metais, vnt.

Antrinių žaliavų surinkimo konteineriai	Plungės r. savivaldybė
Plastiko surinkimui skirti konteineriai	86
Popieriaus ir kartono surinkimui skirti konteineriai	86
Stiklo surinkimui skirti konteineriai	86

2010 m. gegužės 6 d. Telšių regione pasirašyta sutartis pagal projektą 2003/LT/16/P/PE/016 „Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas: Atliekų priėmimo aikštelių projektavimas, įrengimas ir konteineriu įsigijimas“. Įgyvendinant projektą Plungės rajone įrengta 1 atliekų priėmimo aikštelė, joje surenkant didelio gabarito atliekas (naudota buitinė technika, baldai, senos padangos ir kt.), buities pavojingas atliekas (monitoriai, spausdintuvai, lako, dažų, skiedikliu, tirpiklių likučiai, atidirbti tepalai, tepalų filtrai, akumuliatoriai ir baterijos), antrines žaliavas (popieriaus kartono pakuote, švari naudota plėvelė, plastmasine pakuote, stiklas ir jo duženos, metalo atliekos).

Nors esama antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūra beveik atitinka Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 2007 - 2013 m. reikalavimus (nėra atitinkamo konteinerinių aikštelių kiekio sodų ir garažų bendrijose) antrinių žaliavų, įskaitant pakuotės atliekų surinkimo kiekis nėra didelis, vidutiniškai 15 kg vienam gyventojui. 2013 m. Plungės rajone buvo sutvarkyta apie 11 proc. visų susidaranciu pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų.

19 lentelė. Surenkamų antrinių žaliavų kiekiai Plungės rajono savivaldybėje 2011 - 2013 metais, tonomis

Viso surenkama	807	776	785
Stiklo	137	168	192
Popieriaus	409	522	459
Plastiko	262	86	134
Metalo	0	0	0

3.4.3 Žaliųjų ir biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 - 2013 m. nustatyta, kad savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad

kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.

Plungės rajono savivaldybės teritorijoje veikia viena žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė (ŽAKA), įrengta Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyno teritorijoje. Į aikštelę gyventojams nemokamai galima pristatyti medžių šakas, šaknis, lapus, žoles ir kitas kompostui tinkamas sodo ir daržo atliekas. Gyventojams draudžiama žaliąsias atliekas šalinti į antrinių žaliavų bei mišrių komunalinių atliekų konteinerius. Dalis tokių atliekų taip pat surenkama vykdant atliekų surinkimą apvažiavimo būdu. Individualių valdų savininkai, gyvenantys Plungės rajono kaimiškiose teritorijose, biologiškai skaidžias atliekas skatinami kompostuoti savo valdose, maišyti atliekas su žemės ūkio ar gyvulininkystės atliekomis. Vykdant projektą „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, projekto Nr. VP3-3.2-AM-01-V-02-009, kuris yra finansuojamas pagal Lietuvos Respublikos 2007-2013 metų Europos Sąjungos Struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir ją įgyvendinančią Sanglaudos skatinimo veiksmų programą Sanglaudos fondo ir Perkančiosios organizacijos lėšomis, TRATC Plungės rajono savivaldybės gyventojams išdalino 2554 vnt. kompostavimo konteinerius.

20 lentelė. ŽAKA surinktų žaliųjų atliekų kiekiai Plungės rajono savivaldybėje, tonomis per metus.

	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Plungės r. sav.	277	387	384
Viso Telšių regione	620	1 137	2 158

Šaltinis: TRATC

21 lentelė Plungės rajono savivaldybėje individualiose valdose sukompostuotos biologiškai skaidžios atliekos, tonomis per metus.

	2011	2012	2013
Plungės r. sav.	0	83	135

Iš aikštelėse surinktų žaliųjų atliekų gaminamas kompostas (2013 m. pagaminta 750 tonų komposto), kuris vėlesniu etapu naudojamas savivaldybių viešųjų erdvių tvarkymui, sąvartyno perdengimui ar parduodamas.

Remiantis TRATC atliktais sąvartyne šalinamų atliekų tyrimais, žemiau pateikti duomenys apie biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduočių įgyvendinimą Plungės rajono savivaldybėje.

22 lentelė. Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 - 2013 m biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduotys Plungės rajone 2013 metams ir jų vykdymas, tonomis per metus

Savivaldybė	Užduotis	Įgyvendinimas
Plungės r. sav.	4 400	3 060

2013 m. biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduotys Plungės rajono savivaldybėje yra pilnai įgyvendinta.

3.4.4 Statybos ir griovimo, elektros ir elektroninių atliekų tvarkymas

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 - 2013 m. nustatyta kad, savivaldybės privalo aprūpinti gyventojus šių specifinių buityje susidarantių atliekų atskiro surinkimo priemonėmis:

- pavojingų atliekų;
- elektros ir elektroninės įrangos (EEI) atliekų;

- naudotų padangų;
- didelių gabaritų atliekų (statybinių atliekų, baldų ir kt.).

Šias atliekas gyventojai privalo atskirti nuo kitų komunalinių atliekų. Atliekų surinkimas vykdomas arba per didelių gabaritų surinkimo aikštelę arba apvažiuojant atliekų turėtojus.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 - 2013 m. nustatyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų.

Šiuo metu Plungės rajone (Jėrubaičių k.) veikia 1 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė. Rajono gyventojai specifines atliekas gali nemokamai pristatyti į šią didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę, kurioje gaudami pažymas apie pristatytas elektros ir elektroninės įrangos atliekas gali susimąžinti vietinės rinkliavos įmokas sekantiems metams. Apie tokią galimybę regiono gyventojai yra informuojami TRATC interneto svetainėje bei pateikiant informaciją mokėjimo pranešimuose. Surinktos atliekos DGASA saugojamos iki jų išvežimo į atliekas tvarkančias įmones. Statybos ir griovimo atliekos Plungės rajono savivaldybėje yra per didelio gabarito atliekų surinkimo aikšteles bei papildančiomis sistemomis.

Komunalinių atliekų turėtojai butyje susidariusias pavojingas atliekas gali pristatyti į atliekų priėmimo aikštelę arba perduoti atliekų vežėjams, kurie šias atliekas surenka apvažiavimo būdu. Savivaldybės teritorijoje atliekų vežėjai periodiškai (du kartus per metus) pagal nustatytą maršrutą surenka pavojingas buitines, elektros ir elektroninės įrangos, didelių gabaritų atliekas iš gyventojų. Apie šių atliekų surinkimą ir priėmimą atliekų turėtojai informuojami vietinėje spaudoje, televizijoje, reklaminėse skrajutėse bei kitose informavimo priemonėse.

Elektros ir elektroninės įrangos atliekas galima perduoti įrangos platintojui t. y. atliekų turėtojai pirkdami naują elektros ir elektroninės įrangą, gali perduoti susidariusias elektros ir elektronines atliekas įrangos platintojui prekybos vietoje be papildomo mokesčio tuo atveju, jei atiduodamos elektros ir elektroninės atliekos yra tos pačios paskirties kaip perkama nauja įranga ir jei atiduodamos atliekų kiekis atitinka perkamos kiekį.

Komunalinių atliekų surinkėjas UAB „Valda“ nuo 2013 m. rugpjūčio mėn. yra įpareigotas ne mažiau kaip kartą per savaitę surinkti didelių gabaritų atliekas iš bendro naudojimo konteinerių aikštelių.

23 Lentelė. Didelių gabaritų aikštelėse, apvažiavimo būdu surinktos atliekos, tonomis per metus

	2011	2012	2013
Plungės r. sav.	20	2829	450
Pavojingos atliekos	0	0	0
Elektros ir elektroninės įrangos (EEĮ) atliekos	0	2	5
Naudotos padangos	3	61	132
Didelių gabaritų atliekos	17	17	6
Statybinės atliekos	0	2 749	307

3.5. Atliekų naudojimo (įskaitant naudojimo energijai gauti įrenginius) ir šalinimo (sąvartynų ir atliekų deginimo) įrenginių vietos parinkimo kriterijai

Atliekų naudojimo ir šalinimo įrenginiai turi būti įrengti atsižvelgiant į šiuos pagrindinius teisės aktus:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“;
- Įsakymas „Dėl atliekų deginimo aplinkosauginių reikalavimų patvirtinimo“;

- Įstatymas „Dėl atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“.

Telšių regiono bei Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo įrenginių vietos parinktos atsižvelgiant į ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, teritorijų planavimo dokumentus, geografinius ir inžinerinius sklypų aspektus. Plungės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 metų birželio 15 įsakymu Nr. D-438 „Dėl detaliųjų planų patvirtinimo“ (įteisinta nekilnojamo turto registre 2007 m. vasario 9 d.) nustatytos sanitarinės apsaugos zonos:

- Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartynui – 500 m.
- Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštei – 100 m.
- Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštei nustatyta – 100 m. Pagal Plungės atliekų priėmimo aikštelės Techninio projekto Aplinkos apsaugos dalį (rengėjas AB „Šiaulių Hidroprojektas“, 2010 m.).

2014 m. liepos 8 d. Telšių visuomenės sveikatos centro sprendimu Nr. EP-4-4 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių“ komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo (MBA) įrenginiams nustatyta sanitarinė apsaugos zona sutapatinama su planuojamo žemės sklypo (4,0000 hektarų ploto) ribomis. Šių įrenginių sanitarinė apsaugos zona įteisinta 2012 m. liepos 2 d nekilnojamo turto registre.

3.6. Regioninis sąvartynas

Visos Plungės rajono savivaldybėje surinktos komunalinės atliekos nuo 2008 m. liepos 1 d. šalinamos tik regioniniame sąvartyne – Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne. Už šio sąvartyno eksploataciją bei priežiūrą atsakingas TRATC. Telšių regiono nepavojingų atliekų sąvartynas Jėrubaičių kaime eksploatuojamas vadovaujantis techniniu atliekų šalinimo reglamentu, kuris yra parengtas pagal Lietuvos Respublikos 2002 m. liepos 1 d. atliekų tvarkymo įstatymą Nr. IX-1004, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymą Nr. 217 „Dėl atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ bei Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymą Nr. 444 „Dėl atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių patvirtinimo“.

Sąvartynas buvo renovuotas ir išplėstas 2006 m. gruodžio - 2008 m. birželio mėnesiais, įgyvendinant projektą „Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas: Jėrubaičių sąvartyno renovavimas ir išplėtimas sutarties Nr. A/2006/J/20“. Esama sąvartyno sekcija padalinta į 4 dalis, atskirtas apsauginiais pylimais. Sąvartynas įrengtas aplinkosauginiu požiūriu nejautrioje vietoje: toli nuo vandens telkinių, gyvenamųjų zonų, vandenviečių, dirbamų žemių bei kitų objektų.

3.7. Informacija apie Plungės rajono senų sąvartynų uždarymą

Plungės rajone visi senieji sąvartynai yra sutvarkyti ir uždaryti 2009 m., įgyvendinant Sanglaudos fondo projektą „Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas: Telšių apskrities sąvartynų sutvarkymas“.

Uždarius pagrindinius rajoninius sąvartynus įrengti dujų surinkimo šuliniai su ventiliacijos sistemomis. Sąvartynai uždengti specialiais natūralaus molio, sintetinės polimerinės geomembranos sluoksnių, geosintetinio molio (bentonito) sluoksniais, kurie sustabdo paviršinių vandenių patekimą į sąvartynus. Sąvartynų teritorijose ir jų apylinkėse saugotų želdinių bei vejų nėra. Pagrindinis poveikio aplinkai mažinimo veiksnys – sustabdytas neorganizuotas atliekų šalinimas šiuose sąvartynuose, sutvarkytos ir išvalytos teritorijos apsėtos žole.

2013 m. kovo 12 d. TRATC sudarė sutartį su Mindaugo Čegio įmone dėl uždarytų sąvartynų monitoringo programos vykdymo.

3.8. Visuomenės informavimas ir švietimas

Pagal Telšių regiono savivaldybių bendradarbiavimo sutartis Telšių regione visuomenės informavimą ir švietimą organizuoja TRATC.

Viena iš pagrindinių informacijos sklaidos priemonių naudojama TRATC internetinė svetainė www.tratc.lt. Tinklapis nuolat atnaujinamas, pateikiant aktualiausią informaciją apie atliekų tvarkymo sistemą, TRATC veiklą, vykdomus projektus.

2012 - 2013 metais buvo vykdomos projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ viešinio paslaugos. Vykdytojas VŠĮ „Klaipėdos publika“. 85 procentus lėšų projekto įgyvendinimui skyrė Europos Sąjunga, 15 procentų – TRATC. TRATC visuomenės informavimo programos įgyvendinimui 2012 m. skyrė 14 202 Lt, 2013 m. – 14 917 Lt. Projekto įgyvendinimo metu 2012 metais buvo parengti ir transliuoti TV bei radijo reportažai apie biologiškai skaidžių atliekų rūšiavimą ir kompostavimą, regiono spaudoje bei seniūnijose publikuojami straipsniai apie kompostavimą ir nemokamų kompostavimo konteinerių dalijimą gyventojams. 2013 m. parengtas ir transliuotas TV bei radijo reportažas „Kaip teisingai kompostuoti“. Regiono spaudoje buvo publikuojami straipsniai apie komunalinių atliekų tvarkymą, kompostavimą ir jų naudą.

Įvykdant projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ viešinio paslaugas Plungės rajone vyko edukaciniai užsiėmimai Plungės rajono moksleiviams Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne, vyko susitikimai rajono švietimo įstaigose (Plungės vyskupo M. Valančiaus katalikiškoje pradinėje mokykloje, Platelių gimnazijoje, Žemaičių Kalvarijos vidurinėje mokykloje, Nausodžio pagrindinėje mokykloje, Prūsalių mokykloje-darželyje, Didvyčių mokykloje-darželyje).

2013 m. spalio 7 d. Plungės rajono savivaldybės salėje vyko spaudos konferenciją, kurioje buvo pristatomas projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ sutartis „Statybos darbų, įrangos tiekimo, projektavimo ir projekto vykdymo priežiūros paslaugų, viešinio stendų įrengimo ir operatoriaus paslaugos“.

3.9. Esamos situacijos apibendrinimas ir išvados

Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą galima įvertinti pagal tai, kaip yra įgyvendinamos Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 - 2013 m. bei Telšių regioniniame atliekų tvarkymo plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys. Šis vertinimas pateiktas 11 lentelėje.

24 lentelė. Atliekų tvarkymo planuose iškeltų uždavinių įgyvendinimo vertinimas

Eil. Nr.	VSATP punktas	Veikla	Atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros priemonės	2013 metais
1	84.1 98.1	Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimas	Iki 2009 m. užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.	Igyvendinta.

	98.2.1.2 98.2.1.3		Konteinerinių aikštelių žemės sklypų planų ir techninės dokumentacijos parengimas. Trūkstantų konteinerinių aikštelių įrengimas.	Igyvendinta.
Komentaras: Komunalinių atliekų tvarkymo paslauga 2013 m. buvo teikiama apie 99 proc. Plungės rajono savivaldybės atliekų turėtojams				
2	84.2	Esamas sąvartynas	Ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose.	Igyvendinta.
Komentaras: Mišrios komunalinės atliekos vežamos į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną				
3	84.3	Seni sąvartynai	Iki 2011 m. pabaigos uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus.	Igyvendinta 2009 metais.
	84.5	Atliekų perdirbimas ir panaudojimas	Iki 2013 m. paruošti perdirbti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų; užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus.	Neįgyvendinta.
Komentaras: 2013 m. perdirbta / panaudota 14 proc. komunalinių atliekų. Užduotis bus įgyvendinama Telšių regiono mastu, kuriant bendrą atliekų tvarkymo infrastruktūrą. TRATC įgyvendina ES finansuojamą projektą „Telšių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“.				
4	98.4	Šalinimas tik apdorotų atliekų	Ne vėliau kaip nuo 2013 m. sąvartynuose šalinti tik apdorotas, t. y. išrūšiuotas likusias, netinkamas perdirbti ar kitaip naudoti, atliekas.	Neįgyvendinta.
5	98.2.1 98.2.1.2 98.2.1.3	Antrinių žaliavų surinkimas ir aikštelių plėtra	Gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų; Gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos.	Nepilnai įgyvendinta.
Komentaras: Gyvenamose teritorijose pastatytas pakankamas antrinių žaliavų surinkimo konteinerių kiekis, tačiau nepakankamas aikštelių skaičius yra sodų ir garažų bendrijose.				

6	98.3	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA)	Iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus).	Igyvendinta
Komentaras: Viena didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė regione tenka vidutiniškai 36 tūkst. gyventojų.				
7	101. 102. 4 priedas	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas	Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys.	Igyvendinta
Komentaras: 2013 m. Plungės rajono savivaldybėje pašalinta mažiau biologiškai skaidžių atliekų nei numatyta Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 – 2013 m biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduotyje.				
8	103. 104.1 106.2.2	Žaliųjų atliekų tvarkymas	Atskirai surinktos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos turi būti perdirbamos arba kitaip naudojamos. „Žaliosios atliekos“, t. y. sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiškai skaidžios atliekos, turi būti surenkamos ir apdorojamos kompostavimo įrenginiuose. Turi būti skatinamas ir individualus „žaliųjų atliekų“ kompostavimas. Savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.	Užduotis įgyvendinama.
Komentaras: Skatinimo priemonės taikomos gyventojams, gyvenantiems individualiuose namuose. Įgyvendinant ES finansuojamą projektą „Telšių regiono komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“. 2012-2013 m. laikotarpiu gyventojams išdalinta buvo išdalinta 300 litrų talpos 2554 vnt. kompostavimo dėžių. Žaliosios biologiškai skaidžios atliekos Plungės rajono savivaldybėje taip pat surenkamos Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštėje.				
9	99.	Specifinių komunalinių atliekų surinkimas	Specifinių atliekų surinkimas apvažiavimo būdu. Papildančių sistemų diegimas.	Igyvendinta.
Komentaras: 2013 metais Didelio gabarito atliekos, buityje susidarančių pavojingos, elektros ir elektronikos įrangos, naudotų padangų atliekos Plungės rajono savivaldybėje iš atliekų turėtojų surenkamos apvažiavimo būdu.				

25 lentelė. Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 2007 – 2013 m. įgyvendinimo vertinimas

	Plungės rajono savivaldybė	Būklė
Kiek gyventojų, gauna geros kokybės prieinamą viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą (procentais).	99	Labai gerai
Kiek įrengta Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančių regioninių sąvartynų, kokia sąvartynų statybų eiga.	1	Labai gerai
Kiek uždaryta aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančių sąvartynų.	visi	Labai gerai
Kiek perdirbta ar kitaip panaudota komunalinių atliekų (visų per metus susidariusių komunalinių atliekų (procentais).	14	Blogai
Biologiškai skaidžių atliekų šalinimas	3983	Labai gerai

Įvertinus Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane 2007 - 2013 m. nustatytų uždavinių įgyvendinimą regione žemiau pateikiama Plungės rajono stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė.

26 lentelė. Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, grėsmių ir galimybių analizė

Stiprybės	Silpnybės
<ul style="list-style-type: none"> • Visos mišrios komunalinės atliekos šalinamos ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne; • Įdiegtas Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 2007 - 2013 m. reikalavimus atitinkantis antrinių žaliavų surinkimo aikštelių, DGASA tinklas; • Komunalinės atliekos renkamos atskirais srautais, pvz., žaliosios, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos atliekos; • Regione įdiegtos papildančios sistemos; • Pradėtas įgyvendinti ES finansuojamas projektas Telšių regione biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrai sukurti; • Pasirašytos (pasirašomos) sutartis su GIA. 	<ul style="list-style-type: none"> • Didžioji dalis komunalinių atliekų (apie 86 proc. nuo susidarančių) patenka į regioninį sąvartyną; • Esama vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatymo tvarka neskatina atliekų turėtojų mažinti komunalinių atliekų susidarymo ir daugiau atliekų rūšiuoti; • Nesukurta tinkama infrastruktūra antrinių žaliavų surinkimui sodų bei garažų bendrijose; • Kompostavimo dėžių pajėgumai (300 l.) yra per maži. • Komposto panaudojimo galimybės nedidelės
Galimybės	Grėsmės
<ul style="list-style-type: none"> • Artėjantis ES finansinės paramos 2014 - 2020 m. laikotarpis sudarys galimybes finansuoti atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą Telšių regione, įskaitant Plungės rajoną; • Nuo 2015 metų diegiama konteinerių identifikavimo sistema žymiai pagerins atliekų apskaitą ir tuo pačiu skatins gyventojus labiau rūšiuoti antrines žaliavas; • Dvinarės rinkliavos įvedimas skatins gyventojus rūšiuoti antrines žaliavas ar kitas specifines atliekas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nebus laiku įvykdytos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo užduotys; • Diegiant naują komunalinių atliekų infrastruktūrą, brangs mišrių komunalinių atliekų tvarkymo kaina ir reikės didinti įmokas už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymo dydį; • Laiku nebus įrengta papildoma sąvartyno sekcija.

4. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMO PROGNOZĖS PLANUOJAMU LAIKOTARPIU (2014 - 2020 M.)

Komunalinių atliekų susidarymo prognozės vertinamos laikotarpiui iki 2020 m. Susidarančių komunalinių atliekų kiekis priklauso nuo gyventojų skaičiaus regione kitimo ir bendros ekonominės situacijos. Vertinant susidarantį komunalinių atliekų kiekį naudojamos realaus bendrojo vidaus produkto (realaus BVP) prognozės. Prognozuojamas realaus BVP augimas 2014 m. – 3,3 proc. Atliekų kiekio susidarymo prognozių skaičiavimuose baziniais metais pasirinkti 2013 m.

27 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymo prognozių prielaidos 2014 - 2020 m.

	vnt./metai	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Makroekonominės prielaidos									
BVP augimas	proc.	3,30	3,30	3,60	3,60	3,60	3,60	3,60	3,60
Vidutinė metinė infliacija	proc.	1,20	0,90	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
Darbo užmokesčio augimas	proc.	5,00	3,60	4,30	4,30	4,30	4,30	4,30	4,30
Palūkanų norma	proc.	5,25	5,25	5,25	5,25	5,25	5,25	5,25	5,25
Kitos prielaidos									
Susidarančių KA atliekų pokytis nuo BVP	proc.	20	20	20	20	20	20	20	20
Susidarančių KA pokytis									
Plungės r. sav.	metai	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	proc.		-0,65	-0,85	-1,14	-1,14	-1,14	-1,14	-1,14

Vertinant komunalinių atliekų sudėtį ir jos pokyčius remiamasi prielaida, kad Plungės rajono savivaldybėje komunalinių atliekų sudėtis keisis priklausomai nuo medžiagų, iš kurių sudarytos atliekos ekonominės vertės – atliekų, kurios sudarytos iš didesnę ekonominę vertę turinčių medžiagų (medienos, metalo, stiklo) mažės, tuo tarpu labiau nei vidutiniškai didės atliekų turinčių sudėtyje popieriaus, plastiko. Kitų medžiagų kiekis atliekų sudėtyje keisis priklausomai nuo regione gyvenančių gyventojų skaičiaus bei ekonominės padėties.

28 lentelė. Komunalinių atliekų susidarymas Plungės rajono savivaldybėje 2014 - 2020 m., tonomis per metus

Plungės rajono savivaldybė	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	1275	1288	1301	1314	1327	1340	1354
Žaliosios atliekos	1420	1409	1391	1374	1358	1341	1325
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	208	202	196	190	184	179	179
Biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos	1152	1143	1129	1115	1102	1088	1075
Natūralaus pluošto audinių atliekos	1019	1011	999	987	975	963	951
Visos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	5075	5053	5016	4980	4945	4911	4883
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	2895	2924	2954	2983	3013	3043	3073
Kombinuotų pakuočių atliekos	554	554	554	554	554	554	554
Metalu, įskaitant pakuotes, atliekos	322	306	291	276	263	249	237
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	1585	1533	1483	1434	1387	1342	1298
Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir pan.)	1439	1428	1410	1393	1376	1359	1343

Kitos nepavojingosios atliekos (guma)	405	402	397	392	387	382	378
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	111	110	109	108	106	105	104
Pavojingosios atliekos	158	190	228	274	274	274	274
Kitos komunalinės atliekos	275	271	268	265	261	258	258
Viso, tonomis	12 820	12 772	12 710	12 659	12 566	12 478	12 401

Remiantis įvertintais 2014 - 2020 m. susidarančiais komunalinių atliekų kiekiais bei Valstybinio atliekų tvarkymo plano 2014 - 2020 m. laikotarpiui numatytais uždaviniais vėlesniu etapu suformuojami komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniai Plungės rajono savivaldybei.

5. PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO TIKSLAI, ATSIŽVELGIANT Į VALSTYBINĮ ATLIEKŲ TVARKYMO PLANĄ 2014-2020 M

Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2020 m. nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintu Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. planu bei Telšių regioniniu atliekų tvarkymo 2014- 2020 m. planu.

Plėtojant Plungės rajono savivaldybės ir Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemą, siekiama taikyti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą:

- **Atliekų prevencija** - vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, taip sumažinant neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai. 2014 - 2020 m. laikotarpiu;
- **Atliekų paruošimas naudoti pakartotinai** - tikrinant, valant ar taisant parengti atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis, kad jie būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo;
- **Atliekų perdirbimas** - naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti ir taip mažinti gamtinių ir kitų išteklių naudojimą.
- **Atliekų kitoks naudojimas** - naudoti atliekas Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nurodytais būdais (išskyrus perdirbimą) ir taip mažinti atliekų keliamą pavojų aplinkai ir visuomenės sveikatai, gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.
- **Atliekų šalinimas** - atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, o vėliau – perdirbti ar kitaip naudoti, leidžiama šalinti tik atliekų šalinimo įrenginiuose, įrengtuose ir eksploatuojamuose pagal teisės aktų reikalavimus.

Laikantis nustatyto atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, pirmiausia turi būti vengiama atliekų susidarymo ir taikomos kitos atliekų prevencijos priemonės, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, paruošiamos naudoti pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo principai – savarankiškumo ir artumo, atsargumo ir tvarumo, techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo, visuotinum ir „teršėjas moka“.

Vadovaujantis **savarankiškumo ir artumo principu** siekiama, kad mišrios komunalinės atliekos būtų naudojamos, o netinkamos perdirbti ar kitaip naudoti atliekos būtų šalinamos atitinkamai viename iš artimiausių, tinkamai įrengtame atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginyje. Atsižvelgiant į tam tikrų rūšių atliekoms reikalingus specialius įrenginius, kai nėra galimybių atliekas šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti įrenginiuose Lietuvoje, gali būti svarstoma galimybė atliekas šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti Europos Sąjungos valstybėse esančiuose įrenginiuose. Artumo ir savarankiškumo principai nereiškia, kad Lietuva turi turėti visą spektrą atliekų galutinio naudojimo įrenginių.

Techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo principai teigia, kad, kuriant ir plėtojant atliekų tvarkymo infrastruktūrą, turi būti įvertintos techninės ir ekonominės galimybės.

Visuotinum principas reiškia, kad viešojo komunalinių atliekų tvarkymo paslauga turi būti pasiūloma ir teikiama visiems komunalinių atliekų turėtojams.

„Teršėjas (atliekų turėtojas) moka“ principas reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar)

produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas. Produktų gamintojai ir (ar) importuotojai, platintojai, taip pat pakuočių naudotojai ir (ar) importuotojai, pardavėjai gali pasidalyti produktų ir pakuočių atliekų tvarkymo išlaidas. Gamintojo atsakomybės principas taikomas tvarkant pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos padangų, baterijų ir akumuliatorių atliekas.

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai ir kryptys 2014 - 2020 metų laikotarpiu yra:

- Mažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį;
- Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas;
- Tobulinti komunalinių atliekų tvarkymo teisinę bazę;
- Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę;
- Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje;

Siekiant sumažinti atliekų šalinimą sąvartynuose ir įgyvendinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą, būtina sukurti reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, pradedant atskiro atliekų surinkimo priemonėmis, baigiant atliekų mechaninio biologinio apdorojimo, atskirai surinktų biologiškai skaidžių atliekų anaerobinio apdorojimo ir likusių po rūšiavimo, netinkamų perdirbimui, atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiais.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 366 patvirtintu Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. planu bei Telšių regiono atliekų tvarkymo planu 2014 - 2020 m., nustatomos Plungės rajono savivaldybės kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys.

29 lentelė. Plungės rajono savivaldybės kiekybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys 2014 - 2020 m.

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. planas Telšių regiono atliekų tvarkymo planas 2014 – 2020 m.	Kiekybinė užduotis Plungės rajono savivaldybei
230.1.	Iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	Iki 2016 metų Plungės rajono savivaldybėje perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 5 641 tonų.
230.2.	Iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);	Iki 2020 metų užtikrinti, kad perdirbamų ar kitaip panaudojamų komunalinių atliekų kiekis Plungės rajono savivaldybėje nebūtų mažesnis kaip 7 783 tonos.
236.	Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, neviršytų VATP numatytų užduočių.	Nuo 2014 iki 2015 metų ne daugiau kaip 4 793 tonų/metus. Nuo 2016 iki 2017 metų ne daugiau kaip 4 313 tonos/metus. Nuo 2018 iki 2019 metų ne daugiau kaip 3 834 tonos/metus. Nuo 2020 metų ne daugiau kaip 3 355 tonų/metus.
239.1.	Iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Žaliųjų atliekų atskyrimo iš bendro komunalinių atliekų srauto infrastruktūros užtikrinimas regiono atliekų turėtojams.
239.2.		
239.3.		

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. planas Telšių regiono atliekų tvarkymo planas 2014 – 2020 m.	Kiekybinė užduotis Plungės rajono savivaldybei
	Iki 2019 metų esant poreikiui įdiegti atskiro maisto / virtuvės atliekų surinkimo sistemą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktų maisto/virtuvės atliekų apdorojimui.	Atsižvelgiant į parengtos studijos (nagrinėjančios maisto / virtuvės atliekų surinkimo ir apdorojimo galimybes) rezultatus iki kartu su kitomis regiono savivaldybėmis 2019 metų esant poreikiui įdiegti atskirą maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktomis maisto / virtuvės atliekoms apdoroti.
230.4	Užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 procentų (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti	Iki 2020 m. paruošti pakartotiniam panaudojimui ir perdirbti ne mažiau kaip 3 100 tonas antrinių žaliavų įskaitant pakuotes ir pakuočių atliekas (popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų).
246.1. 246.2. 246.2.2. 247.1. 247.2. 246.2.4. 246.3. 246.4.	Iki 2015 metų sausio 1 d. turėti parengtas ir patvirtintas konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktų reikalavimams antrinių žaliavų surinkimui, jas atnaujinti; - užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti. Savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos. Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	Per 2015 metus atnaujinti ir papildyti antrinių žaliavų konteinerių išdėstymo schemas. Įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo aikštelę prie sodų ir garažų bendrijose (viso 25 aikšteles)
248.1.	Užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip viena tokia aikštelė savivaldybės teritorijoje.	TRATC turi užtikrinti esamos infrastruktūros eksploatavimą
248.2. 250. 252.	Ne mažiau kaip 2 kartus per metus užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu. Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse. Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiavimo būdu ne rečiau kaip 2 kartus per metus.	Užtikrinti didelių gabaritų bei pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiuojant ne mažiau kaip 2 kartus per metus. Užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse.
245.8.	Savivaldybės, taikydamos įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, privalo užtikrinti, kad jų valdomose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, asmenims rūšiuojant atliekas jų susidarymo vietoje, atskirai būtų surenkamos tekstilės atliekos.	TRATC turi užtikrinti, kad nuo 2015 metų sausio 1 d. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse būtų priimanamos tekstilės atliekos.
272.1. 272.2. 272.2.1	Pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad: • Būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir panaudoti ne mažiau kaip 60 procentų pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektų vidaus rinkai pakuočių kiekį;	TRATC turi esant galimybei nustatyti šias pakuočių surinkimo užduotis sutartyse su GIO.

VATP punktas	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014 - 2020 m. planas Telšių regiono atliekų tvarkymo planas 2014 – 2020 m.	Kiekybinė užduotis Plungės rajono savivaldybei
272.2.2 272.2.3 272.2.4 272.2.5	<ul style="list-style-type: none"> • Būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir perdirbti (išvežti / eksportuoti perdirbti) 55-80 proc. pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektą vidaus rinkai pakuočių kiekį, atitinkamai pagal šias pakuočių medžiagas: <ul style="list-style-type: none"> - stiklinių – ne mažiau kaip 60 proc.; - popierinių ir kartoninių – ne mažiau kaip 60 proc.; - plastikinių – ne mažiau kaip 22,5 proc., skaičiuojant tik medžiagą, kuri vėl perdirbama į plastiką; - metalinių – ne mažiau kaip 50 proc.; - medinių – ne mažiau kaip 15 proc. 	

Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2014 - 2020 m. įgyvendinimo priemonės, skatinančios atliekų prevenciją, paruošimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimą, kitokį naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos žemiau esančioje lentelėje.

30 lentelė. Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014 - 2020 m. priemonių planas

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
1. Mažinti sąvartnyuose šalinamų atliekų kiekį.	1.1 Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus.	Įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos.	Dalyvauti projekto įgyvendinimo priežiūroje.	Iki 2016 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / Plungės rajono savivaldybė/kitos regiono savivaldybės	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“ / Plungės rajono savivaldybės/kitų regiono savivaldybių lėšos	-
	1.2 Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas.	Sukurti tinkamą antrinių žaliavų surinkimo aikštelių infrastruktūrą prie sodų ir garažų bendrijų.	Įvertinti kiekvienos trūkstamos antrinių žaliavų surinkimo aikštelės tikslingumą ir patikslinti trūkstamų aikštelių skaičių sodų ir garažų bendrijose. Savivaldybių teritorijoje esančiose sodų ir garažų bendrijose (prie bendrijų) įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę.	Iki 2016 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ /Plungės rajono savivaldybė /atliekų tvarkytojai/gamintojų ir importuotojų organizacijos	Europos Sąjungos paramos/ gamintojų ir importuotojų organizacijų/ UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/Plungės rajono savivaldybės /atliekų tvarkytojų lėšos	25

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
		Sukurti tinkamą antrinių žaliavų, pakuočių, pakuočių atliekų surinkimo infrastruktūrą individualiose valdose.	Užtikrinti pakuočių ir pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų atskyrimą iš bendro komunalinių atliekų srauto išdalinant gyventojams antrinių žaliavų surinkimo priemones (antrinių žaliavų surinkimo maišus, konteinerius).	Iki 2016 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras/ Plungės rajono savivaldybė /atliekų tvarkytojai/gamintojų ir importuotojų organizacijos	Europos Sąjungos paramos/ LAIF programos/UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/ gamintojų ir importuotojų organizacijų/ Plungės rajono savivaldybės /atliekų tvarkytojų lėšos	-
		Žaliųjų atliekų surinkimo plėtra.	Užtikrinti žaliųjų atliekų atskyrimą iš bendro komunalinių atliekų srauto, skatinant gyventojus kompostuoti savo gamybos kompostavimo įrenginiuose ir (arba) dalinant kompostavimo dėžes, ir (arba) atskirai surenkant iš gyventojų žaliąsias atliekas.	Iki 2016 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / Plungės rajono savivaldybė	Europos Sąjungos paramos/UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/ Plungės rajono savivaldybės/atliekų tvarkytojų lėšos	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
			Įrengti žaliųjų atliekų (žalienu) priėmimo aikštelę Plungės mieste	2015 - 2016 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“/ Plungės rajono savivaldybė/atliekų tvarkytojai	Europos Sąjungos paramos/UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/ Plungės rajono savivaldybės/atliekų tvarkytojų/ privačių įmonių lėšos	150
			Žaliųjų atliekų (žalienu) surinkimo konteinerių įsigijimas ir šių atliekų atskiras surinkimas Plungės mieste	Nuo 2016 m.	Plungės rajono savivaldybė /UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“	Europos Sąjungos paramos/ UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/ Plungės rajono savivaldybės /privačių įmonių lėšos	
		Maisto/ virtuvės atliekų surinkimo ir apdorojimo priemonių įdiegimas ir taikymas.	Remiantis galimybių studijos, analizuojančios maisto/ virtuvės atliekų tvarkymą, duomenimis įdiegti ir taikyti maisto atliekų surinkimo ir apdorojimo priemonės.	Iki 2019 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“/ Plungės rajono savivaldybė	Europos Sąjungos paramos/ UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/ privačių įmonių lėšos	Remiantis galimybių studijos duomenimis

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
		Pavojingų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) tvarkymo sistemos palaikymas.	Kartu su TRATC esant poreikiui ir galimybės papildytų esamas sutartis (arba sudaryti naujas) su komunalinių atliekų tvarkytoju ir nustatyti prievolę ne rečiau kaip 2 kartus per metus apvažiavimo būdu surinkti pavojingas atliekas.	Užtikrinti visu plano priemonių laikotarpiu	Plungės rajono savivaldybės / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“	Plungės rajono savivaldybės lėšos/ UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/privatinių lėšos	-
		Didelių gabaritų atliekų tvarkymo sistemos palaikymas.	Kartu su TRATC esant poreikiui ir galimybės TRATC papildytų esamas sutartis (arba sudaryti naujas) su komunalinių atliekų tvarkytoju ir nustatyti prievolę ne rečiau kaip du kartus per metus.	Užtikrinti visu plano priemonių laikotarpiu	Plungės rajono savivaldybės administracija / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/Plungės rajono savivaldybės lėšos	-
			Esant finansavimui įrengti didelio gabarito atliekų surinkimo aikštelę Plungės mieste bei kitose Plungės rajono savivaldybės didesnėse gyvenvietėse	2015 – 2017 m.	Plungės rajono savivaldybės/UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“	Europos Sąjungos paramos/UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/ Plungės rajono savivaldybės/privatinių	200

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
						įmonių/kitos lėšos	
2. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas.	2.1 Užtikrinti, kad visiems savivaldybės teritorijoje esantiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.	Gerinti mišrių komunalinių atliekų surinkimo visuotinumą bei kokybę įdiegiant konteinerių ir (ar) kitų surinkimo priemonių identifikavimo sistemą.	Kartu su TRATC į atliekų surinkimo ir transportavimo į Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyną ar kitus apdorojimo įrenginius paslaugų teikimo konkurso (ų) sąlygas įtrauktų reikalavimus atliekų surinkimo ir transportavimo veikloje naudoti konteinerių ar kitų priemonių identifikavimo sistemą (-as).	Iki 2016 m.	Plungės rajono savivaldybė/ UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“	Plungės rajono savivaldybės/ UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/atliekų tvarkytojų lėšos	
			Įrengti Plungės mieste pusiau požeminių konteinerių aikšteles.	Iki 2018 m.	Plungės rajono savivaldybė/UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“	Europos Sąjungos paramos/ UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro/ Plungės rajono savivaldybės /privačių įmonių lėšos	-
	2.2 Plėtoti regioninę ir savivaldybių komunalinių	Priežiūros ir kontrolės mechanizmų sukūrimas ir įgyvendinimas.	Pavesti TRATC vykdyti komunalinių atliekų ir atliekų turėtojų kontrolės vykdymą (antrinių žaliavų ir pakuotės	Užtikrinti visu plano priemonių	Plungės rajono savivaldybė	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro/Plungės rajono	

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
	atliekų tvarkymo infrastruktūrą ir gerinti atliekų tvarkymo kokybę.		atliekų rūšiavimas).	laikotarpiu		savivaldybės lėšos	
		Atnaujinti ir/ papildyti konteinerių išdėstymo schemas.	Pasirengti Plungės rajono savivaldybės konteinerių išdėstymo schema, joje numatant ir požeminių ar pusiau požeminių konteinerių išdėstymo vietas.	Per 2015 m.	Plungės rajono savivaldybė	Europos Sąjungos paramos/UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro/Plungės rajono savivaldybės/kitos lėšos	10
3. Tobulinti komunalinių atliekų tvarkymo teisinę bazę.	3.1 Atnaujinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimus atliekų turėtojams.	Dokumentų reglamentuojančių komunalinių atliekų tvarkymo tvarką savivaldybėse atnaujinimas.	Dalyvauti rengiant dokumentus reglamentuojančius komunalinių atliekų tvarkymo tvarką.	2015 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras/ Plungės rajono savivaldybė	Europos Sąjungos paramos / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/ Plungės rajono savivaldybės/kitos lėšos	-
		Apmokestinimo už komunalinių atliekų tvarkymą sistemos tobulinimas.	Dalyvauti rengiant dokumentus dėl dvinarės rinkliavos įvedimo.	Iki 2016 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ / Plungės rajono savivaldybė	Europos Sąjungos paramos /UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/ Plungės rajono	-

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
						savivaldybės/kitos lėšos	
4. Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę.	4.1 Vykdyti komunalinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymo stebėseną.	Duomenų apie šalinamų komunalinių atliekų kiekius pas skirtingas atliekų turėtojų grupes rinkimas.	Kontroliuoti TRATC vykdomus mišrių komunalinių atliekų kiekio (normų) tyrimus.	2015 – 2016 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“/ Plungės rajono savivaldybė	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/Plungės rajono savivaldybės lėšos	-
		Duomenų apie šalinamų/apdorojamų atliekų sudėtį rinkimas.	Pavesti TRATC ir kontroliuoti kaip vykdoma komunalinių atliekų srauto, kuris pateks į mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, sudėties tyrimus.	2015 -2020 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“/ Plungės rajono savivaldybė	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/Plungės rajono savivaldybės lėšos	-
	4.2 Stiprinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų vykdymo kontrolę.	Reguliariai vykdyti savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo taisyklių vykdymo kontrolę.	Esant galimybei įsteigti papildomą etatą savivaldybėje.	2015 - 2020 m.	Plungės rajono savivaldybė	Plungės rajono savivaldybės/ UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/kitos lėšos	15

Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Veiksmai	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. EUR.
5. Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti institucijų darbuotojų kvalifikacija atliekų tvarkymo srityje.	5.1 Teikti visuomenei informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymą, plėtoti ekologinį švietimą.	Atliekų turėtojų informavimas.	Informuoti visuomenę apie teikiamas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas.	Du kartus per metus	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“/ savivaldybės, gamintojų ir importuotojų organizacijos	Europos Sąjungos paramos/UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/ Plungės rajono savivaldybės/ gamintojų ir importuotojų organizacijų lėšos	4 (per metus)
	5.2 Stiprinti institucijas darbuotojų administracinius gebėjimus.	Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika.		2015 - 2020 m.	UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“/ Plungės rajono savivaldybė	Europos Sąjungos paramos/Plungės rajono savivaldybės / UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centro“/kitos lėšos	1 (per metus)

6. PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS IR JŲ POVEIKIS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMAI

6.1. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyvių bendradarbiavimo vystymas

Norint užtikrinti efektyvią Plungės rajono savivaldybės ir Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos plėtrą būtinas darnus atliekų tvarkymo sektoriuje veikiančių organizacijų bendradarbiavimas. Šis bendradarbiavimas turėtų būti nukreiptas siekiant stiprinti žmoniškumus gebėjimus vietos savivaldos institucijose bei kitose organizacijose t. y. organizuojant įvairius mokymus, seminarus, diskusijas, keitimąsi gerąja patirtimi tiek šalies viduje, tiek įvertinant užsienio šalių praktiką. Stiprinti savivaldybių ir kitų organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą galima užtikrinti keičiantis informacija bei patirtimi, kartu koordinuojant veiksmus bei identifikuojant bendrąsias ir specifines savivaldybių atliekų tvarkymo problemas.

Savivaldybės, TRATC bei kitų organizacijų bendradarbiavimo galimybės:

- Savivaldybės bei regioninio atliekų tvarkymo centro bendradarbiavimas savivaldybei teikiant informaciją apie galimus didelius statybinių bei griovimo atliekų kiekius (prieš griauinant viešuosius objektus), siekiant TRATC pasiruošti šių atliekų priėmimui;
- Aktyvus TRATC bendradarbiavimas su regiono ūkininkus vienijančiomis organizacijomis siekiant sukurti iš žaliųjų atliekų pagaminto komposto realizavimo rinką;
- Aktyvus Plungės savivaldybės atstovų dalyvavimas TRATC vykdomoje veikloje, dokumentų rengime ir panašiai.
- Bendradarbiavimas su dideliais ūkiais, mėsos perdirbimo kompanijomis, maitinimo paslaugas teikiančiomis įmonėmis, dideliais prekybos centrais, maisto/ virtuvės atliekas apdorojančiomis įmonėmis siekiant surinkti duomenis apie susidarancias maisto/ virtuvės atliekas, taškų kuriuose susidaro daugiausiai maisto/ virtuvės atliekų koncentraciją, esančia maisto/ virtuvės atliekų apdorojimo infrastruktūrą, jos teikiamą naudą, galimybes panaudoti maisto/ virtuvės atliekas Plungės rajone ar bendrai Telšių regione;
- Bendradarbiauti su tekstilės atliekas apdorojančiomis įmonėmis siekiant suprasti šių atliekų panaudojimo galimybes.

Siekdamos gerinti tam tikrų atliekų srautų surinkimą ir mažinti komunalinių atliekų tvarkymo savivaldybių valdomose sistemose išlaidas, TRATC bei Plungės rajono savivaldybė taip pat privalo tiesiogiai bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais arba gamintojams ir importuotojams atstovaujančiomis organizacijomis, kurie pagal gamintojo atsakomybės principą turi organizuoti ir finansuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą, kad būtų įvykdytos Lietuvos Respublikos valstybiniame atliekų tvarkymo plane nustatytos atliekų tvarkymo užduotys.

6.1. Regioninio atliekų tvarkymo plano priemonių įgyvendinimo įtaka komunalinių atliekų srautams.

Poveikį Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų šalinimo bei apdorojimo užduočių įgyvendinimui turės šiuo metu besivystanti žaliųjų atliekų surinkimo bei apdorojimo (kompostavimo) sistema, kurią priklausomai nuo finansavimo galimybių toliau numatoma vystyti. Taip pat poveikį turės išdalinamos pakuočių, pakuočių atliekų bei antrinių žaliavų atskiro surinkimo priemonės – konteineriai, kurie pakeis šiuo metu dalinamus maišus (jei bus patvirtintas finansavimas iš LAAIF programos lėšų). Prie antrinių žaliavų perdirbimo užduočių

įgyvendinimo Plungės rajono savivaldybėje prisidės ir nuo 2016 m. pradėsianti veikti pakuočių atliekų surinkimo (užstato) sistema.

Komunalinių atliekų srautams iki 2020 m. didžiausią poveikį turės šiuo metu įgyvendinamo projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ įtaka. Planuojama, kad mechaninio biologinio apdorojimo įrenginys veiklą pradės nuo 2015 m. vidurio.

Vertinant projekto „Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ poveikį atliekų tvarkymo sistemai nustatytos šio galimos rizikos:

- Neaišku kas bus atsakingas dėl vykdomų apdorojamų atliekų sudėties tyrimų, pagal kurią indeksuojama atliekų priėmimo į mechaninį biologinį apdorojimą kaina ir kaip tai bus kontroliuojama siekiant teisingų rezultatų;
- Nedideli, patenkančių į apdorojimą, atliekų (plastiko, metalo) sudėties pokyčiai gali smarkiai pakeisti komunalinių atliekų apdorojimo kainą;
- Neaišku kokios atliekos bus laikomos energetinę vertę turinčiomis atliekomis, kurių paslaugų teikėjas – mechaninio biologinio įrenginio operatorius, pagal pirkimo sąlygas, neturi teisės šalinti sąvartyne. Neapibrėžus tikslios šių atliekų sąvokos egzistuoja tikimybė, kad operatorius šalins didesnius komunalinių atliekų kiekius ir todėl regione nebus įgyvendinti numatyti uždaviniai;
- Neaišku kaip pasiskirstys finansiniai srautai dėl mokesčio už aplinkos taršą šalinamoms atliekoms įvedimo. Operatoriui nepadengus visų sąnaudų susijusių su neišrūšiuotų atliekų šalinimu sąvartyne vietinės rinkliavos dydžiai regione smarkiai išaugs.

Siekiant kontroliuoti pirkimo dokumentuose nurodytas sąlygas bei operatoriaus vykdomą veiklą numatytos šios papildomos priemonės:

- Priežiūros ir kontrolės mechanizmų sukūrimas ir įgyvendinimas – išanalizuoti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginio operavimo sutartį ir parengti operatoriaus monitoringo programą, kuri būtų vykdoma siekiant įsitikinti ar vykdomos paslaugos atitinka pasirašytą sutartį ir joje išdėstytus paslaugos teikimo reikalavimus;
- Duomenų apie šalinamų atliekų sudėtį rinkimas vykdyti komunalinių atliekų srauto, kuris pateks į mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius sudėties tyrimus;
- Išanalizuoti po mechaninio biologinio apdorojimo likusių šalinimui skirtų atliekų srauto tolimesnio panaudojimo galimybes parengti galimybių studiją kurioje būtų analizuojamas po mechaninio biologinio apdorojimo likusių šalinimui skirtų atliekų srauto tolimesnio panaudojimo (deginimo, techninio komposto gamybos ar kt.) galimybes ir remiantis galimybių studijų rezultatais imtis priemonių šiam atliekų srautui tvarkyti.

Išnagrinėjus mechaninio biologinio apdorojimo įtaką atliekų srautams, ekspertiniu būdu, nustatyta, kad komunalinių atliekų šalinimo uždavinių įgyvendinimas priklauso nuo po mechaninio biologinio apdorojimo likusių atliekų tolimesnio panaudojimo.

6.2. Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys ir priemonės joms įgyvendinti

Plungės rajono savivaldybėje biologiškai skaidžių atliekų atskyrimo iš bendrojo komunalinių atliekų srauto infrastruktūra pradėta vystyti nuo 2012 m. Gyventojams išdalinti kompostavimo konteineriai arba gyventojai gali naudotis įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštele (ŽAKA).

Planuojama, kad ir toliau dalis Plungės rajono savivaldybės teritorijoje susidarančių biologiškai skaidžių atliekų bus kompostuojamos jų susidarymo vietoje, tai yra kompostavimo dėžėse. Individualus biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas leis sumažinti biologiškai skaidžių atliekų kiekį šalinamą sąvartyne vidutiniškai 280 t. per metus. Kompostavimui tinka visos augalinės atliekos iš sodo ir daržo (šakos, žolė, lapai) bei augalinės kilmės maisto ruošimo atliekos. Dėl higienos sumetimų namų sąlygomis draudžiama kompostuoti mėsą ir virtą maistą. Taip pat namudiniam kompostavimui netinka gyvos šaknys bei daigios sėklos, kadangi dėl pakankamai žemos temperatūros jos pilnai nesuyra. Įprastas vieno namų ūkio kompostavimo našumas siekia 0,5 - 1 m³.

Esant poreikiui dalis biologiškai skaidžių (žaliųjų) atliekų gali būti surenkama naudojant žaliųjų atliekų surinkimo konteinerius, o surinkimą pavedant komunalinių atliekų tvarkytojui. Gyventojų patogumui bei siekiant didinti kompostuojamų atliekų kiekius Plungės mieste planuojama įrengti žaliųjų atliekų (žalienu) priėmimo aikštelę. Tačiau reikia atkreipti dėmesį, kad šiuo metu esamos biologiškai skaidžių atliekų surinkimo ir tvarkymo infrastruktūra, leidžia įgyvendinti šių atliekų tvarkymo užduotis, nuo 2015 metų pabaigos pradėsiantis veikti Telšių MBA įrenginiai, bei nuo 2019 metų įvedamas atskiras maisto atliekų surinkimas pilnai įgyvendina valstybines užduotis.

Įmonės, kurios užsiima gatvių, parkų ir kitų žaliųjų zonų priežiūra, daugiabučius namus prižiūrinčios įmonės bei kitos įmonės, kurių veikloje susidaro tokios atliekos, susidarančias žaliąsias atliekas šalina žaliųjų atliekų surinkimo ir kompostavimo aikštelėse arba savo įrengtose kompostavimo aikštelėse ar kituose įrenginiuose.

Padidėjus atskirai surenkamų žaliųjų atliekų ir jų kompostavimo kiekiams Plungės rajono savivaldybėje siūloma įvertinti ŽAKA praplėtimo poreikį ir esant galimybėms jį praplėsti.

Siekiant įgyvendinti maisto/ virtuvės atliekų tvarkymo užduotį rekomenduojama parengti galimybių studiją, kurioje būtų analizuojamos šių atliekų surinkimo, apdorojimo bei panaudojimo galimybės bei remiantis studijos rezultatais numatyti galimus šių atliekų tvarkymo būdus.

6.3. Antrinių žaliavų, pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymas, šių atliekų šalinimo mažinimo užduotys ir priemonės joms įgyvendinti

Plano laikotarpiu tvarkant pakuotes, pakuočių atliekas bei antrines žaliavas TRATC ir toliau turi bendradarbiauti su gamintojus ir importuotojus atstovaujančiomis organizacijomis, kurios remiantis atliekų tvarkymo įstatymu, yra atsakingos už pakuočių bei pakuočių atliekų tvarkymą. Planuojama, kad antrinių žaliavų surinkimo ir paruošimo perdirbimui veikla didžiąja dalimi bus organizuojama pakuočių atliekų tvarkymui licencijuotų gamintojų ir importuotojų organizacijų.

Siekiant įvykdyti pakuotės, pakuotės atliekų bei antrinių žaliavų tvarkymo užduotis Plungės rajono savivaldybėje papildomai privaloma imtis šių priemonių:

- Toliau organizuoti pakuotės, pakuotės atliekoms ir antrinėms žaliavoms surinkti skirtų priemonių (maišų, konteinerių) išdalinimą
- Sukurti tinkamą pakuotės, pakuotės atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo infrastruktūrą sodų bei garažų bendrijose;
- 2015 m. atnaujinti konteinerių išdėstymo schemas.

Reikalavimai schemų atnaujinimui:

- Rekomenduojama, kad daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne daugiau 150 metrų.
- Įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles antrinėms žaliavoms surinkti viešosiose vietose;
- Įvertinti esamas ir numatyti naujas aikšteles skirtas antrinėms žaliavoms surinkti sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose.

6.4. Didelių gabaritų, statybinių bei kt. komunalinių atliekų tvarkymas, šių atliekų šalinimo mažinimo užduotys ir priemonės joms įgyvendinti

Didelių gabaritų, statybinių bei kt. atliekų surinkimas planuojamas per didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles (bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą). Taip pat numatoma šias atliekas toliau surinkti apvažiavimo būdu. Siekiant įgyvendinti valstybinio atliekų tvarkymo plano uždavinius didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse numatoma sudaryti gyventojams sąlygas šalinti tekstilės atliekas.

Plungės rajono savivaldybės teritorijoje didelių gabaritų, statybinių bei kitų atliekų tvarkymo organizavime turi būti toliau naudojamos bei naujai diegiamos šios priemonės:

- Esant finansavimui įrengti didelio gabarito atliekų surinkimo aikštelę Plungės mieste bei kitose Plungės rajono savivaldybės gyvenvietėse;
- Atskiros statybos ir griovimo atliekų, pavojingų atliekų surinkimo apvažiavimo būdu ne rečiau kaip 2 kartus per metus paslaugos teikimas;
- Tekstilės atliekų surinkimo paslaugų teikimas didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse.

Įgyvendinus visas aukščiau minėtas priemones, laukiami rezultatai pateikiami žemiau esančioje lentelėje.

31 lentelė. Plungės rajono savivaldybėje susidarančių, atskirai surenkamų ir šalinamų atliekų kiekiai planuojamu laikotarpiu, tonomis per metus

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Susidarančios komunalinės atliekos	12 790	12 680	12 536	12 393	12 252	12 112	11 974
Sukompostuotos individualiose valdose žaliosios atliekos	283	283	283	283	283	283	283
Žaliųjų atliekų surinkimas kompostavimo aikštelėse	388	392	396	400	404	408	412
Viso biologiškai skaidžių atliekų srautų atskiras surinkimas	671	675	679	683	687	691	695

Antrinių žaliavų atskiras surinkimas kolektyviniais konteineriais, tame skaičiuje	737	745	752	760	767	775	783
Stiklo	194	196	198	200	202	204	206
Popieriaus	448	453	457	462	467	471	476
Plastiko	95	96	97	98	99	100	101
Metalo	0	0	0	0	0	0	0
Antrinių žaliavų atskiras surinkimas individualiais konteineriais/maišais, tame skaičiuje	124	142	142	159	159	159	159
Stiklo	0	0	0	0	0	0	0
Popieriaus	58	66	66	74	74	74	74
Plastiko	66	76	76	85	85	85	85
Metalo	0	0	0	0	0	0	0
Antrinių žaliavų atskiras surinkimas iš viso, tame skaičiuje	861	886	894	919	927	934	942
Stiklo	194	196	198	200	202	204	206
Popieriaus	506	519	523	536	541	545	550
Plastiko	161	172	173	183	184	185	186
Metalo	0	0	0	0	0	0	0
Didelių gabaritų atliekų surinkimas DGASA ir apvažiavimo būdu, tame skaičiuje	459	468	478	487	497	507	517
Pavojingos atliekos	0	0	0	0	0	0	0
Elektros ir elektroninės įrangos (EEĮ) atliekos	5	5	5	5	6	6	6
Naudotos padangos	135	137	140	143	146	149	152
Didelių gabaritų atliekos	6	6	7	7	7	7	7
Statybinės atliekos	313	319	326	332	339	346	353
Atskirai surenkamos komunalinės atliekos iš viso	1 992	2 030	2 051	2 089	2 111	2 132	2 154
Plungės rajono savivaldybės šalinamos į MBA komunalinės atliekos	10 798	10 650	10 485	10 304	10 141	9 980	9 820

6.5. Kitų priemonių įgyvendinimas

Siekiant efektyvesnio komunalinių atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimo būtina įgyvendinti ne tik naujos infrastruktūros diegimo, bet ir papildomas – palaikymo priemones, kurios darytų ekonominį poveikį, užtikrintų darnią teisinę aplinką, praplėstų šalinimo infrastruktūros tarnavimo laikotarpį, suteiktų galimybes kontroliuoti paslaugas teikiančius subjektus ir t.t.

Siekiant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų visuotinumą bei kokybę būtina užtikrinti atliekų turėtojų, komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo veiklą vykdančių subjektų, apdorojimo įrenginius eksploatuojančių asmenų kontrolę.

Plungės rajono savivaldybė rengiant komunalinių atliekų ir pakuotes atliekų bei antrinių žaliavų išdėstymo schemą, turi numatyti atsiras vietas pusiau požeminių konteinerių aikštelių įrengimui. Šių aikštelių įrengimas gali būti pavestas komunalinių atliekų surinkėjui arba finansuojamas iš Plungės rajono savivaldybės biudžeto.

Planuojama, kad komunalinių atliekų surinkėjų kontrolė nuo 2016 m. bus įgyvendinama įdiegus konteinerių bei kitų atliekų surinkimo priemonių identifikavimo sistemą, kurios dėka komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius arba savivaldybės galės gauti informaciją apie teikiamas atliekų surinkimo paslaugas (ištuštintų konteinerių skaičių ir vietas kuriose konteineriai buvo ištuštinti, atliekų surinkimo metu nuvažiuotą atstumą ir t.t.). Ši sistema taip pat gali prisidėti prie apmokestinimo už komunalinių atliekų surinkimą ir transportavimą sistemos pakeitimo, dvinarės rinkliavos įvedimo, teršėjas moka principo įgyvendinimo.

Pirminio atliekų rūšiavimo užtikrinimui savivaldybėje ketinama įvesti kontrolės priemones – pavesti savivaldybės darbuotojams užduotį tikrinti komunalinių atliekų rūšiavimo pas atliekų turėtojus kokybę arba šią funkciją pavesti TRATC.

Siekiant įgyvendinti principą „teršėjas moka“, šio plano įgyvendinimo laikotarpiu, taip pat ketinama pradėti vykdyti komunalinių atliekų susidarymo (normų, atliekų tūrinio svorio) tyrimus. Gauti tyrimų rezultatai padės teisingiau paskirstyti komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas tarp komunalinių atliekų turėtojų (vietinės rinkliavos mokėtojų). Taip pat šių tyrimų rezultatai prisidės prie dvinarės rinkliavos nustatymo, kurios įvedimas, remiantis valstybiniu atliekų tvarkymo planu, privalomas nuo 2016 m.

Plano įgyvendinimo laikotarpiu planuojama atnaujinti savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo taisykles ir tokiu būdu užtikrinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimai savivaldybėse atitiktų šiuo metu aktualius, atliekų tvarkymą reglamentuojančius, teisės aktus.

6.6. Visuomenės informavimas ir švietimas

Visuomenės švietimas užima svarbią vietą komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje – padeda skatinti visuomenės tinkamą dalyvavimą atliekų tvarkymo sistemoje. Nuolatos šviečiant visuomenę keliamas jos aplinkosauginio sąmoningumo lygis, visuomenė supažindinama su komunalinių atliekų tvarkymo ypatumais, informuojama apie egzistuojančią tvarką bei infrastruktūrą. Pagrindiniai visuomenės švietimo ir informavimo tikslai:

- Visuomenės informavimas siekiant supažindinti su esama sistema, būsima sistema, jos pakitimais;
- Visuomenės informavimas ir švietimas siekiant pakeisti požiūrį ir elgseną;
- Visuomenės informavimas ir švietimas siekiant išugdyti visuomenę, kuri išmano ir sugeba spręsti aplinkosaugines problemas.

Informavimo komunalinių atliekų tvarkymo klausimais kryptys privalo būti suderintos su atliekų tvarkymo sistemos plėtra bei vykstančiais, savivaldybėje bei regione įgyvendinamais projektais.

Šiuo metu būtų galima išskirti šias pagrindines visuomenės informavimo kryptis:

- Antrinių žaliavų bei pakuočių atliekų rūšiavimas (kaip teisingai rūšiuoti atliekas, kur galima pašalinti išrūšiuotas atliekas);
- Žaliųjų atliekų kompostavimas namų ūkio sąlygomis (ką galima kompostuoti, kaip tai daryti);
- Didelių gabaritų, pavojingų atliekų šalinimas (šių atliekų žala aplinkai ir visuomenės sveikatai, kur galima šalinti šias atliekas);
- Atliekų tvarkymo sistemoje vykdomi projektai (dėl kokių priežasčių įgyvendinami projektai, kokia jų nauda).

- Atliekų rūšiavimo įtaka vietinės rinkliavos dydžiui.

Vykdamas visuomenės informavimą ir švietimą turi būti vykdomi šie uždaviniai:

- Kiekvienais metais komunalinių atliekų TRATC parengia ir internetiniame puslapyje paskelbia ataskaitą apie komunalinių atliekų tvarkymą regiono teritorijoje. Ataskaitoje pateikiami duomenys apie susidariusias, surinktas, panaudotas ir pašalintas komunalines atliekas, esamą infrastruktūrą.
- Kiekvienais metais komunalinių atliekų TRATC parengia visuomenės informavimo programą kitiems metams. Šioje programoje numatomos priemonės visuomenei informuoti apie komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius ir teikiamas paslaugas, antrinių žaliavų atskiro surinkimo ir tvarkymo ypatumus, siekiant surinkti geros kokybės antrines žaliavas, apie atliekų pavojingumą ir pavojingų buitinių atliekų surinkimo galimybes bei kitus komunalinių atliekų tvarkymo aspektus, apie kuriuos būtina informuoti komunalinių atliekų turėtojus, kad būtų efektyviau įgyvendinami šių atliekų tvarkymo reikalavimai.
- Ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimą savivaldybės teritorijoje, pateikiant informaciją apie surinktus kiekius ir surinkimo dinamiką, o taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir/ar vykdyti atskiro antrinių žaliavų ir pakuotės surinkimo priemones.
- Ne rečiau kaip du kartus per metus turi pateikti išsamią informaciją apie didelių gabaritų, pavojingųjų atliekų tvarkymą visiems gyventojams, o taip pat šią informaciją skelbti atliekų tvarkytojo tinklalapiuose.

Visos visuomenės informavimo priemonės turi būti parenkamos atsižvelgiant į tikslines grupes:

- Ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikai.
- Vietinės bendruomenės.
- Verslininkai.
- Žiniasklaida.

Siekiant tinkamai informuoti šias tikslines grupes, rekomenduojama naudoti įvairias informacines priemones:

- Ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams rengti piešinių, rašinių, idėjų konkursus, akcijas, atliekų tvarkymo projektus, aplinkosauginius įvertinimus/prizus geriausiai rūšiuojančioms ar atliekų vengiančioms mokykloms).
- Vietinėms bendruomenėms organizuoti susitikimus su atliekų tvarkymo įmonių atstovais, skelbimus, taip pat rengti atliekų rūšiavimo ir perdirbimo savaites, platinti lankstinukus.
- Verslininkams rengti seminarus, konferencijas bei diskusijas.
- Žiniasklaidai ruošti informacinius renginius.

Svarbu ne tik šviesti plačiąją visuomenę, bet ir ugdyti specialistus, galinčius teikti informaciją ir mokyti visuomenę atliekų tvarkymo klausimais, todėl aplinkosaugos specialistai turi dalyvauti paskaitose, seminaruose, konferencijose, diskusijose, kvalifikacijos kėlimo kursuose apie komunalinių atliekų keliamas problemas ir tvarkymo metodus.

6.7. Telšių regiono ir Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo poveikio įmokoms už atliekų tvarkymą vertinimas

Plano įgyvendinimo poveikio vertinimas atliekamas atsižvelgiant tik į tuos investicinius kaštus bei metines sąnaudas, kurios gali paveikti atliekų tvarkymo kainos dydį. Kadangi Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos finansavimas paremtas solidaria regionine sistema, toliau plane nagrinėjamos investicijos/sąnaudos pateiktos Telšių regiono atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane.

Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo plano 2014 - 2020 m. įgyvendinimo priemonių plane numatytas kiekvieno komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objekto prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai.

32 lentelė. Regioninio atliekų tvarkymo plano įgyvendinimui reikalingos investicijos, tūkst. EUR

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tekstilės atliekų surinkimo priemonės didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse	-	5	-	-	-	-	-
Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyno plėtra	-	-	782	-	-	-	-
Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių plėtra	-	-	1.060	-	-	-	-
Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių plėtra	-	-	-	600	-	-	-

Rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžio augimą gali padėti sumažinti šie veiksniai:

- Žaliųjų atliekų kompostavimas namų ūkio sąlygomis ir kompostavimo aikštelėje.
- Antrinių žaliavų pirminis rūšiavimas ir pajamų už šias žaliavas augimas.
- Valstybės ir Europos Sąjungos paramos teikimas.

Rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžio išaugimui įtakos gali turėti mokesčio už sąvartyne šalinamas komunalines atliekas įvedimas.

33 lentelė. Plano priemonių įgyvendinimo įtaka rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžiui

	Vnt.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Regioninio atliekų tvarkymo plano įtaka	Tuks. EUR	-	114,15	300,53	286,14	281,84	277,33	271,43
Komunalinių atliekų apdorojimo mechaniniame biologiniame įrenginyje sąnaudos	Tuks. EUR	-	384	713	687	666	647	627
Taršos mokestis	Tuks. EUR	-	-	257	326	396	465	535
Įtaka, sąnaudoms	Tuks. EUR	-	498	1.271	1.299	1.344	1.389	1.434
Įtaka rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžiui	EUR/t	-	12	33	35	36	38	40

6.8. Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planų įgyvendinimo vertinimo kriterijai. Plane nurodytų atliekų tvarkymo strateginių tikslų įgyvendinimas vertinamas 2014 - 2020 metų laikotarpiu.

Komunalinių atliekų tvarkymo būklė vertinama kas metus, nustatant ar pavyko įgyvendinti užsibrėžtus tikslus ir priemones. Labai gera – pasiekta 100 proc. planuojamo rezultato; Gera – pasiekta 70 - 100 proc. planuojamo rezultato; Patenkinama – 50 - 70 proc. rezultato; Bloga – pasiekta < 50 proc. rezultato.

34 lentelė. Telšių regiono atliekų tvarkymo plano vertinimo kriterijai

Kriterijus	Matavimo vienetai	Planuojamas rezultatas ¹	Rezultatas*	Būklė
Perdirbta ir kitaip panaudota komunalinių atliekų	tonomis, visų per metus susidariusių komunalinių atliekų procentais	- Iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 5 641 t. komunalinių atliekų; - Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 7 783 t. komunalinių atliekų.	< įrašyti metų rezultatus>	Labai gera – pasiekta 100 proc. planuojamo rezultato; Gera – pasiekta 70 – 100 proc. planuojamo rezultato; Patenkinama – 50 – 70 proc. rezultato; Bloga - pasiekta <50 proc. rezultato.
Kiek gyventojų (pagal savivaldybę), gaus geros kokybės prieinamą viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	procentais	Iki 2016 m. 100 proc. užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą	< įrašyti metų rezultatus>	
Pašalinta biologiškai skaidžių atliekų Telšių regiono nepavojingų atliekų (Jėrubaičių) sąvartyne	tonomis	Nuo 2014 iki 2015 metų ne daugiau kaip 4 793 tonų/metus. Nuo 2016 iki 2017 metų ne daugiau kaip 4 313 tonos/metus. Nuo 2018 iki 2019 metų ne daugiau kaip 3 834 tonos/metus. Nuo 2020 metų ne daugiau kaip 3 355 tonų/metus.	< įrašyti metų rezultatus>	
Kiek paruošta naudoti pakartotinai ir perdirbti tokių komunalinių atliekų medžiagų, kaip popierius, metalas, plastikas, stiklas	tonomis visų per metus susidariusių komunalinių atliekų medžiagų - popieriaus, metalo, plastikų, stiklo	Iki 2020 m. ne mažiau kaip 3 100 t. komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti	< įrašyti metų rezultatus>	

¹ Planuojami rezultatai (tonomis) pateikti remiantis gyventojų ir atliekų susidarymo prognozėmis

Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai pagal atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, vertinant pažangą kiekvienais kalendoriniais metais pagal žemiau esančioje lentelėje pateiktus rodiklius.

35 lentelė. Laukiami plano įgyvendinimo rezultatai

Atliekų tvarkymo būdas	Rodikliai	Laukiamas rezultatas
Prevencija	Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mazėjimas
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Didėjimas
	Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Didėjimas
Paruošimas naudoti pakartotinai	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Pakartotiniam naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Perdirbimas	Iš atliekų turėtojų atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas
	Atskirai surinktų buities pavojingų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Atskirai surinktų ir sukompostuotų biologiškai skaidžių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, procentais nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Kitoks naudojimas	Kitaip panaudotų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų kiekis, procentais	Didėjimas
Šalinimas	Komunalinių atliekų, šalinamų sąvartynuose, kiekis, procentais	Mazėjimas
	Sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, palyginti su praėjusių kalendorinių metų kiekiu, procentais	Mazėjimas

**PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
VIETOS ŪKIO IR TURTO SKYRIUS**

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
PRIE SAVIVALDYBĖS TARYBOS SPRENDIMO PROJEKTO
„DĖL PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO 2014-2020
METŲ PLANO PATVIRTINIMO“**

2015 m. kovo 12 d.
Plungė

Sprendimo iniciatorius – UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras”.

Šiuo sprendimu siekiama patvirtinti Plungės rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planą (toliau – Planas), reglamentuojantį savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, priemones, užtikrinančias Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatytą užduočių įgyvendinimą. Atliekų tvarkymo įstatymas nustato, kad savivaldybių atliekų tvarkymo plano laikotarpis turi sutapti su Valstybinio atliekų tvarkymo plano vykdymo laikotarpiu.

Pagrindiniai sprendimo tikslai ir uždaviniai – mažinti šalinamų Plungės rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų kiekį, plėtoti biologiškai skaidžių atliekų surinkimo ir kompostavimo priemones, plėtoti pakuočių atliekų surinkimo priemones ir skatinti jų paruošimą perdirbimui ir tolimesniam naudojimui.

Plane numatytos priemonės Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano nustatytą užduočių įgyvendinimui: skatinti atliekų prevenciją, sumažinti sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekius; užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą.

Pagrindinės numatytos priemonės Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano užduotims įgyvendinti: įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios bei kitos atliekos, pasirengti ir įvesti diferencijuotą įmoką už komunalinių atliekų tvarkymą, įrengti antrinių žaliavų aikšteles, bendradarbiauti su gamintojais importuotojais tobulinant pakuočių atliekų tvarkymo sistemą, organizuoti atskirą maisto atliekų surinkimą ir tvarkymą, šviesti ir informuoti visuomenę bei kitos priemonės.

Planui atliktas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas. Telšių regiono atliekų tvarkymo planas 2014–2020 m. patvirtintas Telšių regiono plėtros tarybos 2015 m. vasario 20 d. sprendimu Nr. 51/10S-1.

Vietos ūkio ir turto skyriaus vyr. specialistė

Jūratė Bitarytė